БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 124 (7124)
МАЙН
27
ПЯТНИЦА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Һургуулинуудта экзаменуудые эмхитэйгээр үнгэргэе

Уржадэр 10-дахи классуудта һургулинуудаа дүүргэжэ гаралгын экамен эхилбэ. Манай республикын ургуулинууд оронойнгоо бүхы һурулинуудтал адли экзаменуудые хитэйгээр угтаа. Түрүү һургуулиуд, багшанарай коллективүүд, мсомольско, пионерскэ организаинууд энэ харюусалгатай ба хүнтэй хэрэгтэ үнинһөө хойшо һайар бэлэдхээ. Улан-Удэ городой № 1, 3, 65, 22, Сэлэнгын аймагай Но-Селенгинскын дунда һургуулиуд экзаменуудые түгэс бэлэдлтэйгээр угтажа байна. Эдэ һурулинуудай 10-дахи классуудай рагшад һургуулинуудаа дүүрлгын экзаменай эхилһэн түүшын үдэр зохёол (сочинени) шэбэ. Һурагшадай хүдэлмэриин нгүүд дээрэһээ харахада, тэдэнэй абаһан сэгнэлтэнүүд нилээд йн байна. Улан-Удэ городой № 20 ргуулиин 10-дахи классай 50 һугшад бултадаа зохёол һайнаар шээ. Мүн Сэлэнгын аймагай Но-Селенгинскын дунда һургуулиин -дахи классай һурагшад түрүүшын лгалтые һайнаар баряа.

Парти, правительствын халуун анралаар хүреэлэгдэһэн манай ресбликын һургуулинуудай коллектиуд һуралсалай жэлые эмхитэйгээр ургэхын тулада бүхы хүсэеэ сүүлһэн ба элсүүлжэшье бай-. Һурагшадые ажал хүдэлмэриин йн дүй дүршэлтэйгөөр хүмүүжүүл-, политехническэ һуралсалые нэбрүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигжа, энэ талаар зарим амжалтауд туйлагдаа. Дээрэ дурсагдаг № 1, 65, 22 һургуулинууд (Улан-э), Баргажанай аймагай Урина дунда һургуулинуудай хүмэри энээндэ жэшээ боложо хэ байна. Эдэ һургуулинууй һурагшад һуралсалай масскойнууд соогоо элдэб һайалтай хүдэлмэринүүдые хэдэг. рэшэлэн энэ жэлдэ олонхи һургуунуудай һурагшад колхозуудта тулжа, хүдөө ажахыда хүдэлмэрилдүй дүршэлтэй болоно.

һуралсалаа ажал хүдэлмэритэй та холбоотойгоор эмхидхэһэнэй аар ороной түрүү һургуулинууд рагшадай һурасые нилээд дээлүүлдэг. Энэнь экзаменууд дээ эли тодоор харагдана. Мүнөө лдэ манай республикын һургуунуудта экзаменууд урдынхиһаа ам һайн үрэ дүнгүүдые харуулха э гэжэ найдагдана. Ушарынь, һулсалые ажал хүдэлмэритэй нягта лбоотойгоор эмхидхэхэ, һурагшае хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анрал табигдаа һэн.

Экзаменуудай эхилжэ, һургуулиудые дүүргэжэ гаралгын, мүн ассһаа класста оролгын шалгалтаудай эхилжэ байһан мүнөө үедэ багшанарай урда илангаяа ехэ, хүндэтэй зорилго табигдана. Экзаменууд хадаа гансашье һурагшадай бэшэ, мүн багшанарай хүдэлмэриин дүнгые харуулна гээшэ.

Багшанарай коллективүүд обзорно лекцинүүдые, консультацинуудые удхатай һайнаар үнгэргэхэ, һурагшадта тус тустань хандажа туһаламжа үзүүлхэ, тиихэдээ һурагшадай муугаар ойлгодог предмедүүдтэ онсо анхарал табигдаха ёһотой. Һургуулинуудай дирекци болон комсомольско, пионерскэ организацинууд экзаменуудай үедэ һурагшадай сагаа зүбөөр хэрэглэхэ, хэм соогоо амарха, эдеэлхэ ябадал эмхидхэхэ зэргэтэй. Энэ талаар мүн түрэлхидэй үүргэ тон ехэ. Тэдэнэр экзаменуудай үедэ һургуулинуудта бүри ехэ эдэбхитэйгээр туһалха уялгатай. Энэ жэлдэ 10-дахи классуудые дүүргэжэ гарагшадай олонхидынь саашадаа ямар мэргэжэл шэлэн олохоё үшөөл хүсэд шиидээгүй байна. Тиимэһээ тэдэнэртэ энэ талаар бодомжотой һайн туһаламжа үзүүлхэ шухала.

Мүнөө энэ харюусалгатай үеын ерээд байхада экзаменуудта бэлэдхэлэй зарим хүдэлмэринүүдые үшөө дүүргээдүй һургуулинууд бии байна. Мэнэ һая болотор экзаменда хэрэглэгдэхэ биледүүд зохёогдоодүй, һурагшадай үзэһэн материалнуудые программын ёһоор дабталга эмхидхэгдээгүй, консультаци, обзорно лекцинүүд нэгэшье удаа үнгэргэгдөөгүй байһан баримтанууд үзэгдэнэ. Зэдын аймагай Дээдэ-Үшөөтэйн һургуули, Иволгын аймагай зарим һургуулинууд эгээл иимэ байдалтай байгаа. Тиихэдэ зарим һургуулинууд «жэжэ» юумэ гэжэ тоолоод, һурагшадай сагаа зүбөөр хэрэглэхэ ябадалые огто хэрэгсээнэгүй, тиимэһээ үхибүүдэй номоо үзэһэнэй һүүлээр амарха, элдэб наадаар наадаха түхеэрэлгэнүүдышье хээгүй байха юм.

Июниин 1-һээ классһаа класста оролгын шалгалта эхилхэнь. Энэ богони болзор соо үрьдэжэ, бүхы дутуу дундануудаа дары усадхаха хэрэгтэй.

Экзаменуудые үнгэргэхэ комиссинууд һурагшадай хэр зэргэ гүнзэгы эрдэмтэй байһыень зүбөөр шалгаха, уялгануудтаа эрилтэтэйгээр хандаха ёһотой.

Аймагуудай арадай гэгээрэлэй таһагууд экзаменуудые үнгэргэлгын үедэ һургуулинууд болон багшанарта бодото туһаламжа үзүүлхэ, дутуунуудай тохёолдобол, тэдэниие дары зайсуулха хэмжээнүүдые абаха байна. Нютагуудтахи партийна, советскэ, комсомольско организацинууд экзаменуудые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ шухала анхаралаа табиха, һургуулинуудай хүдэлмэриие хинан шалгаха ёһотой.

үхэр Ворошиловта, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэдэ

Нүхэр Түрүүлэгшэ, минии түрэһэн үдэртэй дашарамдуулан нүхэрэй р амаршалһандатнай Танда үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэб.

Коммунизм байгуулгадаа, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаал- хэрэгтээ шэнэ илалтануудые туйлахыетнай агууехэ советскэ арадта, да вьетнамска арадай үмэнэһөө, мүн өөрөөшье хүсэнэб.

ХО ШИ МИН.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ

Минии түрэһэн үдэртэй дашарамдуулан нүхэрэй ёһоор амаршалһантнай Танда үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэб.

Коммунизм байгуулжа байһан агууехэ советскэ арадые хүтэлбэрил-, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалхын түлөө энхэ элүүр ябатнай Танда хүсэнэб.

Центральна Комитедэй бүхы гэшүүдэй энхэ элүүр ябахые хүсэнэб.

ХО ШИ МИН.

Гүрэнэй Соведэй Премьерэй Орлогшо ба Хитадай Арадай Республикын Оборонын Министр Пын Дэ-хуайн СССР-тэ ерэлгэ

вроподо эб найрамдал ба аюулбайдал хангаха талаар европейоронуудай Варшавска зүблөөндэ тадай Арадай Республикаһаа аглагшаар хабаадаһан Гүрэнэй ведэй Премьерэй Орлогшо ба Хиай Арадай Республикын Оборо Министр Пын Дэ-хуай Варшааа Москва ерэбэ.

ССР-эй правительствын уряа р Пын Дэ-хуай СССР-тэ хэдэн р соо советскэ правительствын шан боложо байхаар тогтобо.

Майн 23-да Пын Дэ-хуай КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущевто, мүн тэрэшэлэн СССР-эй Оборонын Министр Г. К. Жуковта орожо, хөөрэлдөө.

Пын Дэ-хуай столицын үзэсхэлэн гоё газарнуудтай танилсаа.

Пын Дэ-хуай болон тэрэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүд хэдэн үдэр соо байхаар Ленинград мордобо.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани майн 25-да Кремль соо боложо, К. Е. Ворошилов түрүүлэгшээр һуугаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов, Союзай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ М. А. Суслов заседани дээрэ байлсаа.

Хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай Албаниин Арадай Республикын, Болгариин Арадай Республикын, Венгерскэ Арадай Республикын, Германска Демократическа Республикын, Польско Арадай Республикын, Румынска Арадай Республикын, Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай ба Чехословацка Республикын хоорондо 1955 оной майн 14-дэ Варшавада баталагдаһан Договорые эсэслэн баталха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зууршалгые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хаража үзөө.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин Договор тухай элидхэл хээ. Өөһэдынгөө арадуудай дура хүсэл ба национальна интересүүдые хэрэгсээнгүйгөөр парижска хэлсээнүүдые барууневропейскэ оронуудай парламентнуудай США-гэй ба Англиин баалалтаар эсэслэн баталһан ушар Европодохи оршон байдалые нилээд ехээр хубилгаа. Сэрэгэй эдэ хэлсээнүүдые эсэслэн баталһан дээрэһээ германска милитаризмые—Европодо шэнэ дай үүдхэхэ гуламтые һэргээхэ аюул тохёолдохоор болоод байна. Германска милитаризм хадаа кадрова арми байгуулха ябадал дахин эхилхэ аргатай болоо. Атомна дайнда бэлэдхэхэ тухай Хойто-атлантическа союзай Соведэй үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда гаргаһан шиидхэбэриин ёһоор США-гэй, Англиин ба Францины туһаламжаар һэргээгдэжэ байһан германска вермахт хадаа хүн зониие олоор хюдаха бүхы түхэлэй зэбсэгүүдээр, тэрэ тоодо атомна, водородно ба бактериологическа зэбсэгүүдээр хангагдаха юм. Хойто-атлантическа союзда зэбсэгжэһэн Баруун Германиин хамжан оролсолго, Советскэ Союзда ба арадай демократиин оронуудта эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн сэрэгэй энэ бүлэглэлые бүри ээрхэг түримхэй болгоно гэжэ элидхэлшэ онсо тэмдэглээ.

Германска милитаризмые һэргээлгэтэй хамта дэлхэйн бусад районуудта ээрхэг түримхэй хүсэнүүд улам шунахайрна. Энээниие юун харуулнаб гэхэдэ, Хойто-атлантическа союзай дахуулнууд болгон Дүтын ба Дунда Востогто сэрэгэй бүлэглэлнүүдые байгуулха һэдэлгэнүүд гаргагдана. Сиридэ, Египедтэ болон арабска бусад оронуудта баалалта хашалта хэгдэнэ. Тэрэшэлэн, мантай зэргэлээд һуудаг Иранда ба Афганистанда ехэ хашалтанууд хэгдэдэг байна.

Дальна Востогто Тайвань шадарай районохи байдал ехэ хурсаданги зангаараа мүнөө хүрэтэр байһаар. Юуб гэхэдэ, Америкын Холбоото Штадуудай правительствын сэхэ дэмжэлгээр чанкайшистнууд хорото аашануудаа хэжэ үргэлжэлүүлһээр. Баруунай колониальна гүрэнүүд өөһэдһөө дулдыданги азиатска зарим хэды гүрэнүүдые оруулалсан Зүүн-Урда Азида хамаатай сэрэгэй бүлэглэл байгуулһаниинь мэдээжэ.

Мүнөө тохёолдоод байһан уласхоорондын байдалые ба парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталалгын условинуудые шэнжэлхэ зуураа, Н. А. Булганин иигэжэ хэлээ. Өөһэдынгөө арадуудай аюулгүй байдалые найдабаритайгаар хангахын, тэдэнэй амгалан ажалые хамгаалхын ба Европодо агрессорэй замые хаахын тулада шанга хэмжээнүүдые абаха гэһэн тобшолол Варшавска зүблөөндэ хабаадаһан гүрэнүүд заатагүй хэхэ зэргэтэй болоо һэн. Энэ зорилгоор хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай Договорые Варшавска зүблөөндэ хабаадаһан гүрэнүүд майн 14-дэ баталһан байна.

Энэ договорой удхашанарые онсо тэмдэглэхэ зуураа, Н. А. Булганин иигэжэ хэлээ. Варшавска Договор хадаа социалистическэ лагериин оронуудай аюулгүй байдалые хангаха, тэдэнэй дайшалхы шадабариие бэхижүүлхэ ба ээрхэг түримхэй хүсэнүүдэй урдаһаа сохилто эмхидхэхэ бата бэхи үндэһэ һуури байгуулна.

Договорто хабаададаг али нэгэн гүрэндэ зэбсэгтэ добтолгын хэгдээд байгаа һаа, Договорто хабаададаг бусад оронуудынь ганса гансаараа гү, али Договорто бусад хабаадагшадтайгаа зүбшэжэ үзөөд, добтолгодо орогшо гүрэндөө шухала болоһон бүхы арга зэбсэгүүдээрээ, зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэхэ хүрэтэр дары түргэнөөр туһалха ябадал Договороор хараалагдана.

Варшавска Договорто хабаадагшад хадаа тусхайлжа илгаһан зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнгээ нэгэдэмэл командовани байгуулха гэжэ мүн лэ хэлсэһэн байна.

Хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай Договор ба нэгэдэмэл командовани байгуулха тухай шиидхэбэри юу харуулнаб гэхэдэ, хэгдэжэ магад ээрхэг түримхэй ябуулгануудһаа социалистическэ лагериин гүрэнүүдые хамгаалха, тэдэнэй арадуудай амгалан ажалые, территоринуудайнь ойроо хүртэшэгүй байлгые хамгаалха хэрэг Варшавска Договорой баталагдахада бата бэхи ба найдамтай үндэһэ һууритай болоо.

Гэбэшье, Варшавада баталагдаһан Договорой удхашанар энээгээр хизаарлагданагүй гэжэ Н. А. Булганин хэлээ. Договор хадаа социалистическэ лагериин оронуудай хоорондо ахадүүгэй харилсан ажаллалгые саашадань бэхижүүлхэ, мүн бэе бэеэ хүндэлэлсэлгын, бэеэ даанхай байдалай, суверенитедэй ба дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй принципүүдтэ үндэһэлэн, тэдэнэй хоорондо бүри нягта һайн экономическа ба культурна холбоо барисаа хүгжөөхэ улам хүсэтэ урмашуулга болохо байһаниинь сохомтой.

Варшавада баталагдаһан Договорой эб найрамдалда дуратай ба өөһэдыгөө хамгаалха шэнжэтэй байһаниинь юун дээрэһээ онсо тусгаар харагданаб гэхэдэ, ээрхэг түримхэй договорнуудһаа тэрэ тад ондоо илгаатай гэбэл, эб найрамдалые ба арадуудай аюулгүй байдалые хангаха ябадалда туһалхые хүсэһэн бусад гүрэнүүд энэ договорто һаадгүйгөөр нэгэдэн оролсожо шадаха байна.

Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй эб найрамдалые эрмэлзэн хүсэдэг байһыень юун эли тодоор гэршэлнэб гэхэдэ, буу зэбсэг ниитэ дээрэнь шууд хороохые, атомна, водородно ба хүн зониие олоор хюдаха бусад түхэлэй зэбсэгүүдые хорихо ябадал туйлахые эрид шангаар хүсэжэ байһан тухайгаа тэдэнэр элишэлэн мэдүүлһэн, Договорой текст соо бэшэһэн байна.

Н. А. Булганин саашань иигэжэ тэмдэглээ. Буу зэбсэг хороохо, атомна зэбсэг хорихо ба шэнэ дайнай аюулые зайсуулха тушаа асуудалаар Советскэ Правительствын шэнэ дурадхалнууд Варшавска зүблөөнэй нээгдэхын урда тээ толилогдоһон байгаа. Эдэ дурадхалнуудые Варшавска зүблөөндэ хабаадагшад бултадаа нэгэн һаналаар, халуунаар һайшааһан ба дэмжэһэн байна. Тэдэнэр уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха ба гүрэнүүдэй бэе бэедээ этигэлсэхэгүй ябадалые зайсуулха замда эдэ дурадхалнууд шэнэ шухала алхам болоно гэжэ һайшааһан байха юм.

Хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай Варшавска Договор Нэгэдэмэл Нацанудай Организациин Уставай зорилгонууд ба принципүүдтэ бүрин зохилдоно. ООН-эй Уставта зохилдуулан, уласхоорондын харилсаануудые байгуулхадаа хүсөөр заналта хэхэ гү, али тэрэниие хэрэглэхэ ябадалһаа бэеэ бариха, эб найрамдалда ба арадуудай аюулгүй байдалда гай түбэг тохёолдуулангүйгөөр уласхоорондын арсалдаануудые эбэй ёһоор шиидхэхэ гэһэн уялга Договорто хабаадагшад абаһан байна.

Хүсэд нэгэн һаналтай байһанай, бэе бэеэ ойлголсоһоной, ахадүүгэй хани барисаанай ба нягта харилсан ажаллалгын оршон байдалда үнгэрһэн Варшавска зүблөөн тухай хэлэхэ зуураа, Н. А. Булганин иигэжэ һануулаа. Хитадай Арадай Республикын Правительство, зургаан зуун миллион тоото хитад арад найман орондо хүсэдөөр талархаха зуураа, Договорые нэгэн һаналаар дэмжэнэ. Юуб гэхэдэ, Азидахи эб найрамдал ба аюулгүй байдалые Европодохи эб найрамдалһаа ба аюулгүй байдалһаа таһалашагүй юм.

Үгынгөө түгэсхэлдэ Н. А. Булганин иигэжэ мэдүүлээ. Хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай 1955 оной майн 14-дэ Варшавада гар табигдаһан Договорые СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталаа. Тиигээд, тэрэниие эсэслэн баталхын тулада СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ зууршална.

Удаань Союзай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссиин түрүүлэгшэ М. А. Суслов үгэ хэлэжэ, Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссинуудай тобшолол тухай мэдээсэл хээ. Договор хадаа эб найрамдалда дуратай оронуудай хоорондохи ахадүүгэй хани барисаае, харилсан ажаллалгые бүри ехээр бэхижүүлнэ, мүн сэрэгэй харилсаануудта хамаадаха байһан дээрэһээ Договор баталһан гүрэнүүдэй өөһэдыгөө хамгаалха хүсэ шадалынь дээшэлүүлнэ, эб найрамдалай ба социализмын лагериин хүсэ шадалые ба байдалые бэхижүүлнэ гэжэ тэрэ хэлээ.

Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссинууд Договорые һайшаагаад, тэрэниие эсэслэн баталхыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ һайшаан дурадхана гэжэ М. А. Суслов мэдээсэ.

Варшавска Договорые эсэслэн баталха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд хабаадалсаа.

Тэгшэ эрхэтэйгээр харилсан ажаллалгада үндэһэлэн, мүн бэе бэеынгээ интересүүдые хараадаа абалсан гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанууд байгуулагдажа болохо ба байгуулагдахашье ёһотой байһыень Варшавада баталан абтаһан шиидхэбэринүүд эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Москвагай ба Московско областиин ажалшад, бүхы советскэ арад шэнгеэр, баталагдаһан Договорые ехэ ханангяар угтаад, демократиин ба социализмын лагериин бүхы гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые хангаха хэрэгтэ, шэнэ дайе зайсуулха хэрэгтэ шухала нэмэри болоно гэжэ тэрэниие сэгнэнэ гээд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн И. В. Капитонов хэлээ.

Манай гүрэнэй шухала интересүүдтэ, эб найрамдалай ба арадуудай хоорондын хани барисаанай интересүүдтэ зохилдуулан европейскэ найман гүрэнэй хоорондо баталагдаһан Договорые эсэслэн баталха тухай дурадхалые И. В. Капитонов ехээр дэмжээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Украинска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. С. Коротченко иигэжэ тэмдэглээ. Империалистическэ гүрэнүүдэй байгуулдаг ээрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдһээ Варшавска Договор тад ондоо илгаатай гэбэл эб найрамдалда дуратай ба өөһэдыгөө хамгаалха шэнжэтэй юм. Договороор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд ямар үедэ абтажа байнаб гэхэдэ, парижска сэрэгэй хэлсээнүүдэй эсэслэн баталагдаһанһаа уламжалан германска милитаризмые һэргээхэ аюул бүри ехэ болоод байна. Ушарынь хадаа Америкын Холбоото Штадуудай, Англиин ба Францины туһаламжаар Баруун Германи Европодохи дайнай аюулай эгээн гол гуламта болгогдоно. Тиимэ болохолоороо эб найрамдалай, демократиин ба социализмын оронуудта эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулганууд тохёолдожо магад байна.

Энээниие хараадаа абан, Варшавска зүблөөндэ хабаадаһан эб найрамдалда дуратай гүрэнүүд Европодо тохёолдоод байһан оршон байдалые али бүхы талаһаань зүбшэн хэлсээд, өөһэдынгөө аюулгүй байдалые хангаха талаар хэмжээнүүдые нэмэжэ абаха гэжэ шиидхэһэн байна. Өөһэдынгөө арадуудай зохёон байгуулхы ажалые ба агууехэ туйлалтануудые империалистическэ ээрхэг түримхэй этэгээдүүдэй али бүхы харша аашануудһаа найдамтайгаар хамгаалхын тулада тэдэнэр хүсэнүүдээ нэгэдүүлээ. Украинска арад хадаа Советскэ Союзай бүхы арадуудтай хамта Варшавска Договорые халуунаар һайшаана, тэрэниие эсэслэн баталха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй шиидхэбэриие ханангяар угтаха байна гэжэ Д. С. Коротченко хэлээ.

Варшавска Договорой топ ехэ удхашанартай байһаниие онсо тэмдэглэхэ зуураа, Варшавска Договор хадаа аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха Договор, эб найрамдалые хангаха Договор болоно гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Латвийска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. М. Озолинь хэлээ.

Хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай европейскэ найман гүрэнэй хоорондо баталагдаһан Договорые латышска арад үнэн зүрхэнһөө һайшаагаа. Һүүлшын 30 жэлэй турша соо Германска булимтарагшадай добтолгые гурба дахин өөрэ дээрээ үзэһэн латышска арад германска милитаризмые һэргээлгэдэ хамаагүйгөөр хандажа шадахагүй гэжэ бии мэдээсэхэ зэргэтэйб гээд К. М. Озолинь хэлээ.

К. М. Озолинь үгынгөө түгэсхэлдэ иигэжэ хэлээ:

—Эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай аша туһые харан би хадаа хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай европейскэ найман гүрэнэй хоорондо баталагдаһан Договорые эсэслэн баталхын түлөө голосовалха байнаб.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ф. Р. Козловто үгэ үгтэнэ. Эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсан ажаллалгын политикые үнэн сэхээр ябуулдаг Советскэ Союз хадаа уласхоорондын оршондохи хүсэнүүдэй бодото тэнсүүриие хараадаа абана. Тиин эб найрамдалые ба арадуудай аюулгүй байдалые хангахын тулада харилсан ажаллаха талаар бэе бэеынгээ хүлеэн абажа шадахаар үргэн программые капиталистическэ оронуудта дурадхана. Энээниие Советскэ Союзай олон дурадхалнууд ба ябуулганууд лаблан харуулна. Тусхайлбал, Варшавада баталагдаһан Договорто ниитын ба гүрэнэй ямаршье байгуулалтатай һаа хамаагүй, бусад бүхы гүрэнүүд хабаадалсажа шадаха байна гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай Варшавада баталагдаһан Договорые, тэрэшэлэн зэбсэгтэ хүсэнүүдэй нэгэдэмэл командовани байгуулха тухай шиидхэбэриие советскэ арад, хадаа эб найрамдалда дуратай бүхы арадууд шэнгеэр, ехэ ханангяар угтаа. Эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй нэгэдэмэл хүсэнэй империалистическэ ээрхэг түримхэй этэгээдүүдэй һанаашалгануудта эсэргүүгээр мүнөө табигдаха болоһон дээрэһээ бидэнэр Варшавска түүхэтэ зүблөөнэй шиидхэбэриие һайшаанабди. Договорой онсо өөрэ шэнжэнь юуб гэхэдэ, тэрээндэ хабаадаһан оронуудай хоорондо экономическа ба культурна холбоо барисаа саашадань хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ ябадалда тус договор туһалха байна гэжэ Ф. Р. Козлов онсо тэмдэглээ.

(*Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта*)

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

(Түгэсхэл)

Удаань СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Карело-Финскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ О. В. Куусинен иигэжэ хэлээ. Энэ Договорые баталалга эб найрамдалые ба арадуудай аюулгүй байдалые бэхижүүлхын түлөө Советскэ ороной, демократиин ба социализмын лагериин бусад оронуудай ябуулдаг шууд сэхэ политическэ тэмсэл соогуур бэелүүлэгдэһэн шухала ба зүб ябуулга болоно гэжэ советскэ хүнүүд тоолоно. Энэ Договорые эсэслэн баталха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гаргаһан шиидхэбэриие бүхы дэлхэй дээрэхи олон миллион тоото ажалшадай баясхалантайгаар угтаха байһаниинь сохомтой.

Варшавска Договор хадаа ондо ондоо общественнэ системэтэй гүрэнүүдэй эбтэйгээр ажабайха тухай ленинскэ заабаринуудта үндэһэлдэг советскэ гадаадын политикын принципүүдтэ хүсэдөөр зохилдоно гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн А. М. Панкратова онсо тэмдэглээ.

Договорой бүхы статьянууд Нэгэдэмэл Наһануудай Организациин принципүүдтэ ба Уставта зохилдохоһоо гадна, эб найрамдалые ба арадуудай аюулгүй байдалые хангалгада зорюулагдаһан уласхоорондын бүхы ябуулгануудта Договор баталһан гүрэнүүдэй эдэбхитэйгээр хабаадалсахаар бэлэн байһыень элеэр харуулна. СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа Варшавска зүблөөн дээрэ советскэ делегациин хэһэн ажал-ябуулгые һайшааха, мүн 1955 оной майн 14-дэ баталагдаһан Договорые эсэслэн баталха хүсэд үндэһэ баримтатай байна гэжэ тэрэ хэлээ.

Үгэ хэлэлгын дүүрэһэнэй һүүлээр, Варшавска Договорые эсэслэн баталха тухай асуудалые СССР-эй Верховно Соведэй Президумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов голосованида табяа.

Хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай Албаниин Арадай Республикын, Болгариин Арадай Республикын, Венгерскэ Арадай Республикын, Германска Демократическа Республикын, Польско Арадай Республикын, Румынска Арадай Республикын, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Чехословацка Республикын 1955 оной майн 14-дэ гар табигдаһан, тиигээд СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан ба гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссинуудай һайшааһан Договорые эсэслэн баталха гэһэн шиидхэбэри СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нэгэн дуугаар баталан абаа.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Албаниин Арадай Республикын, Болгариин Арадай Республикын, Венгерскэ Арадай Республикын, Германска Демократическэ Республикын, Польско Арадай Республикын, Румынска Арадай Республикын, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Чехословацка Республикын хоорондо хани барисаан, харилсан ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай Договорые эсэслэн баталха тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан ба СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй Гадаадын Хэрэгүүдэй комиссинуудаар һайшаагдаһан Албаниин Арадай Республикын, Болгариин Арадай Республикын, Венгерскэ Арадай Республикын, Германска Демократическа Республикын, Польско Арадай Республикын, Румынска Арадай Республикын, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Чехословацка Республикын хоорондо хани барисаан, харилсан ажаллалга ба харилсан туһалалсалга тухай 1955 оной майн 14-дэ Варшавада баталагдаһан Договорые эсэслэн баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1955 оной майн 25.

ХРОНИКО

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Евсеенко Михаил Андриановичые Нефтяной промышленностиин предприятинуудай барилгын министрын уялгаһаа сүлөөлөөд СССР-эй Нефтяной промышленностиин министрээр томилбо.

Нефтяной промышленностиин предприятинуудай барилгын министрээр нүхэр Кортунов Алексей Кирилловичые Президиум томилбо.

Артелиин түрүүлэгшэ— Мичуринска агробиологическа наукые дэлгэрүүлэгшэ

Социалистическэ Ажалай Герой Е. А. Яковлев Одесскэ областиин Ананьевска районой «Красный Октябрь» колхозые арбан наймадахи жэлээ хүтэлжэ ябана. Түрүүлэгшын шадамар бэрхэ хүтэлбэри доро эндэхи колхознигууд орооһото культурануудай баян ургаса хуряана. Тэдэнэр жэл бүри гектарһаа 25—30 центнер намарай шэниисын ургаса хуряажа абадаг. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй һүүлдэ энэ колхозойхид кукурузынгаа тарилгые мянган гектарта хүрэтэр үргэдхэхэ гэжэ шиидээ. Ургаса ехэтэй энэ культура парай ехэнхи хубиие эзэлбэ. Кукуруза тарилгые иигэжэ үргэдхэһэнэй ашаар үнеэн бүхэндөө арбан тонно хүрэтэр силос дараха, мүн колхознигуудай малые тэжээлээр хангаха арга олгогдохо байна.

1960 он болотор орооһо таряа ургуулгые, һү һаалгые, гахайн мяха абалгые дээшэлүүлхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй табиһан зорилгонуудые тус артель энэ жэлдэ дүүргэхээр түсэблөө.

Колхозой түрүүлэгшэ Е. А. Яковлев шэниисэ болон кукурузын баян ургаса яажа ургуулха тухай хэдэн брошюрануудые бэшэһэн, мичуринска агробиологическа наукын эдэбхитэй пропагандист юм.

Колхозтойгоо зэргэлээд байдаг Жеребковско туршалгын станцитай тэрэ нягта барисаатай байдаг.

Энэ станциин хүдэлмэрилэгшэд силикатно-бактериальна үтэгжүүлгын шэнэ аргые үйлэдбэри дээрээ үргэнөөр туршажа үзэжэ байнхай. Тэрэ үтэгжүүлгые үрэһэнтэй хамта багаханаар газарай хүрьһэндэ оруулхада орооһо таряанай ургасые гектар бүридэ 2—3 центнерээр дээшэлүүлнэ.

Нэгэдэхи зураг дээрэ: колхозой түрүүлэгшэ Е. А. Яковлев, Жеребковско туршалгын станциин техник Н. Н. Бойко, «Красный Октябрь» колхоздо хүдэлмэрилдэг Ананьевскэ МТС-эй агроном Н. А. Николау гэгшэд силикатно-бактериальна үтэгжүүлгэ яажа хэрэглэхэ тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байна.

Хоёрдохи зураг дээрэ: (баруун гарһаа) колхозой түрүүлэгшэ Социалистическэ Ажалай Герой Е. Яковлев колхозой агроном А. А. Жуматий, Жеребковско туршалгын станциин ахалагша научна сотрудник С. Т. Мусиенко, райпланай ахалагша экономист В. И. Васильев болон колхозой партийна организациин секретарь В. Т. Лысенко гэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

СССР-эй арадай ажахын гүрэнэй түсэблэлгын хэрэгые һайжаруулха зорилгоор СССР-эй Верховно Соведэй Президиум энэ жэлэй майн 25-най Указаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедые шэнэдхэн хубилгаад, тэрэнэй база дээрэ:

а) Арадай ажахые холын хараатайгаар түсэблэхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комиссие (СССР-эй Госплан);

б) Арадай ажахые юрын түсэблэлгөөр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй экономическа комиссие (СССР-эй Госэкономкомисси) байгуулба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа СССР-эй Нефтяной промышленностиин Министрын уялгаһаа сүлөөлөөд, Байбаков Николай Константиновичые Арадай ажахые холын хараатайгаар түсэблэхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комиссиин түрүүлэгшээр, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо нүхэр Сабуров Максим Захаровичые Арадай ажахые юрын түсэблэлгөөр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй экономическа комиссиин түрүүлэгшээр томилбо.

Сугтаа ашаглажа байһан Порт-Артур гэжэ Хитадай далайн-сэрэгэй базаһаа Советскэ сэрэгэй частьнуудые гаргаха ба энэ районгдохи бүхы барилгануудые Хитадай Арадай Республикада бусаалтагүйгөөр дамжуулан үгэхэ тухай СОВЕТСКО-ХИТАДАЙ КОММЮНИКЕ

Порт-Артур тухай 1950 оной февралиин 14-нэй советско-хитадай хэлсээнэй, мүн тэрэшэлэн сугтаа ашаглажа байһан Порт-Артур гэжэ Хитадай далайн-сэрэгэй базаһаа советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые гаргаха тухай ба энэ базын Хитадай Арадай Республикын мэдэлдэ бүримүһэн орохо тухай 1954 оной октябриин 12-ой советскэ-хитадай коммюникегэй ёһоор Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительство сугтаа ашаглажа байһан Порт-Артур гэжэ Хитадай далайн-сэрэгэй базаһаа өөрынгөө сэрэгэй хүсэнүүдые гаргаад, энэ районгдохи бүхы барилгануудые Хитадай Арадай Республикада бусаалтагүйгөөр дамжуулан үгэбэ. тиихэдэ Хитадай Арадай Республикын Правительство Порт-Артур гэжэ далайн-сэрэгэй базые, мүн тэрэшэлэн энэ районгдохи барилгануудые өөрынгөө бүрин түгэс мэдэлдэ абаба.

Сугтаа ашаглажа байһан Порт Артур гэжэ Хитадай далайн-сэрэгэй базаһаа советскэ сэрэгэй хүсэнүүдые гаргалга ба энэ районгдохи барилгануудые Хитадай Арадай Республикада дамжуулан үгэлгэ 1950 оной февралиин 14-эй хэлсээнэй ёһоор, Порт-Артурта бии болгогдоһон советско-хитадай сэрэгэй нэгэдэмэл комиссиин 1955 оной майн 24-дэ гар табигдаһан түгэсхэлэй протоколоор баталагдаа.

Порт-Артур гэжэ далайн-сэрэгэй базаһаа советскэ сэрэгэй частьнуудые гаргалга ба энэ районгдохи барилгануудые Хитадай Арадай Республикын Правительствода дамжуулан үгэлгэтэй хабаатай хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ талаар советскэ-хитадай комиссиин хүдэлмэри бэе бэеэ ойлголсолгын, нүхэр ёһоной харилсан ажаллалгын оршон байдалда үнгэрөө.

„Арадуудай хоорондохи эб найрамдалые бэхижүүлһэнэй түлөө“ уласхоорондын Сталинска шангай комитедтэ

Немецкэ уранзохёолшо Бертольд Брехтэдэ уласхоорондын Сталинска шан барюулга

Майн 25-да Кремлиин Свердловско зал соо немецкэ уранзохёолшо Бертольд Брехтэдэ уласхоорондын Сталинска шан барюулагдаа.

Немецкэ мүнөө үеын культурын элитэ ехэ түлөөлэгшые амаршалхаяа советскэ уранзохёолшод, столицын театрнуудай артистнууд, киногой хүдэлмэрилэгшэд, советскэ ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, студентнүүд болон ураһайханай ВУЗ-үүдэй багшанар ерээ.

Шан барюулгын баярай үедэ Германска Демократическа Республикын СССР-тэхи хэрэгүүдэй саг зуурын этигэмжэтэ К. Зейц болон Москвадахи ГДР-гэй посольствын хүдэлмэрилэгшэд байлсаа.

Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй түрүүлэгшэ уранзохёолшо Николай Тихонов Бертольд Брехтэдэ шан барюулба.

Уранзохёолшо Константин Феди[н], СССР-эй Арадай артист Н. П. О[х]лопков, Советскэ уранзохёолшодо[й] Союзай Правлениин секретарь Бо[рис] Полевой ба СССР-эй Арада[й] артистка Е. Н. Гоголева гэгшэ[д] амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Шан барюулгын баярай үедэ үг[э] хэлэһэн советскэ культурын ажал ябуулагшад Бертольд Брехтэдэ э[б] найрамдалай Сталинска шангые ба[рюулга] хадаа Советскэ Союзай ба Германиин арадуудай хоорондохи хани барисаае саашаданы бэхижүүл[хэ]гэдэ туһалхаданы найдажа байһана[а] мэдүүлээ.

Эндэ суглараашадта халуунаар угтагдаһан уласхоорондын Сталинска шангай лауреат Бертольд Брехт харюугай үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

„Пролетарий“ гэжэ большевистскэ газетэ

(Түрүүшынь номерой гараһан үдэрһөө хойшо 50 жэлэй ойдо)

«Пролетарий» гэжэ большевистскэ недели бүриин нюуса газетын түрүүшын номерой гараһан үдэрһөө хойшо энэ жэлэй майн 27-до 50 жэл гүйсэбэ.

«Пролетарий» гэжэ газетэ РСДРП-гэй III съездын тогтоолоор бии болгогдоһон байгаа. Партиин Центральна Комитедэй Пленумэй шиидхэбэреэр В. И. Ленин тус газетын редактораар томилогдоһон байна. «Пролетарий» хадаа Женевэдэ 1905 оной майн 14-һөө (27-һоо) ноябриин 12 (25) болотор гаргагдажа байгаа; хамта 26 номер гараһан байна. «Пролетарий» болбол анханай, ленинскэ «Искрагай» хараа баримталһан ба «Вперед» гэжэ большевистскэ газетэтэй бүрин тааралдажа үргэлжэлһэн байха юм.

Ородой түрүүшын революцида «Пролетарий» газетэ тон ехэ үүргэ дүүргээ. Тэрэ болбол III партийна съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилха талаар, партиие саашаданы бэхижүүлхэ ба революционно олониитэтэй тэрэнэй холбоо барисаае шангадхаха талаар айхабтар ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна.

1905 оной майн 27-до гараһан «Пролетарий» газетын түрүүшын номер бүхыдөө III съездэ зорюулагданхай. Тэрэ хадаа РСДРП-гэй III съезд тухай РСДРП-гэй Центральна Комитедэй соносхолоор эхилһэн байха юм. Партиин III съезд болбол Российска хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхэдэ шэнэ үе нээбэ гэжэ РСДРП-гэй Центральна Комитет Владимир Ильичын бэшэһэн энэ документ соо заагаа һэн. Съезд парти доторой кризисые усадхаһан байна. Арадай революциие толгойлон, хаанта засаг унагаажа, демократическа республика тогтоогоод, социалистическэ революци тээшэ үргэн алхамаар дабшахыень социал-демократуудые РСДРП-гэй Центральна Комитет уряалаа.

Партиин Центральна Комитедэй соносхолһоо гадна, түрүүшын номерто съездын гол шухала иимэ резолюцинууд тунхаглагдаһан байгаа: зэбсэгтэ восстани тухай, саг зуурын революционно правительство тухай, таряашадай хүдэлөөндэ социал-демократиин ямараар хандаха тухай, пропаганда ба агитаци тухай, партиин центральна орган тухай ба бусад резолюцинууд болон документнүүд.

Энэ номерто мүн В. И. Ленинэй «Гурбадахи съезд» гэһэн статья толилогдоһон байна. Статья дотор III съездын түүхэтэ удхашанар тайлбарилагдана, тэрэнэй шиидхэбэринүүд тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнэ, хүдэлмэришэн ангиин зэргэнүүдые эбдэхые оролдоһон меньшевигүүдэй һэдэлгэнүүд элирүүлэгдэнэ.

Хаанта засагта эсэргүүгээр арадай бүхы прогрессивнэ хүсэнүүдэй зуун жэлэй тэмсэлэй түгэсхэлдэ Росси ойртожо ябана гэжэ статья соо хэлэгдэнэ. Энэ тэмсэлдэ пролетариат эгээл эршэмтэйгээр хабаадаха ба имагтал тэрэнэй хабаадалга хадаа Росси дотор революциин амжалтатай түгэсхэлые шиидхэхэ юм гэжэ хэншье мүнөө һэжэглэнэгүй. Мүнөө бидэнэр, социал-демократууд, эгээн революционно ангиин эрхим түлөөлэгшэд ба хүтэлбэрилэгшэд байха болонобди, социализм тээшэ илалтатайгаар дабшаха нүхэсэл болохо эгээн үргэн ехэ эрхэ сүлөө туйлахаданы тэрээндэ туһалха болонобди гэжэ Владимир Ильич заана.

Зэбсэгтэ восстани хэхэ зэргээр хаанта засагта эсэргүүгээр пролетариадай сэхэ шууд тэмсэлые эмхидхэлгэ хадаа революционно социал-демократуудай эгээн хойшолуулашагүй зорилгонуудай нэгэн мүн гэжэ партиин III съезд өөрынгөө шиидхэбэринүүд соо заагаа. Тиихэтээ хамта, зэбсэгтэ восстаниин эхиндэ ба тэрэнэй ябажа байһан үедэ тон шухала удхашанартай байжа болохо олониитын политическэ стачканууудай үүргые пролетариадта ойлгуулха ёһотой гэжэ съезд зааһан байна. Тэрэ болбол таряашадай революционно эрилтэнүүдые дэмжэхэ зорилго эли тодоор табяад, хүдэлмэришэн анги тээшэ олониитэ таряашадые татахын түлөө тэмсэхыень партийна организацинуудые уялгалһан байна.

III съездын эдэ шиидхэбэринүүд «Пролетарий» газетын гол анхаралда табигдаһан байгаа. «Пролетарий» газетын хуудаһанууд дээрэ номерһоо номер бүридэ Ленинэй бэшэһэн «Саг зуурын революционно правительство тухай», «Революционно пролетариадай демократическа зорилгонууд», «Революци һургана» гэхэ мэтын ба бусад статьянууд толилогдоно. Арадай революциин амжалта туйлаха хэрэгтэ съездын шиидхэбэринүүдэй туйлай ехэ удхашанар тэдээн дотор тайлбарилагдана. Эдэ түүхэтэ статьянууд партиин тактическа үндэһэ һууриие тайлбарилна, большевигүүдые идеологическаар зэбсэглэжэ, революциие хүтэлбэрилгэдэ тэдэниие бэлэдхэнэ.

Газетын идейнэ гол баялиг болоһон, В. И. Ленинэй статьянуудһаа гадна, тэрэнэй шабинарай ба соратнигуудай, партиин центральна органдо хүдэлдэг тэрэнэй ойрын туһалагшадай статьянууд «Пролетарий» газетэдэ хэблэгдэдэг байгаа.

«Пролетарий» газетэдэ хэблэгдэһэн хэдэ хэдэн статьянууд таряашадай хүдэлөөнэй асуудалнуудта зорюулагдаһан байна. Таряашадай асуудалаар газетын бэшэһэн статьянуудай дунда «Таряашадай хүдэлөөндэ социал-демократуудай хандалга» гэжэ В. И. Ленинэй программна статья илангаяа ехэ анхарал хандуулна. Энэ статья соогоо хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай хани барисаае бэхижүүлхэ шухала байһан тухай Ленин заана.

«Пролетарий» газетэ ородой түрүүшын революциин дэлгэржэ байһан үедэ гаража байгаа. Тэрэнэй туһаламжаар большевистскэ партиин Центральна Комитет болбол партиие ба хүдэлмэришэн ангиие идейнээр зэбсэглэнэ, хүдэлмэришэ ба таряаша ажалшадые зэбсэгтэ восстанида бэлэдхэнэ.

Газетын хуудаһануудта Россиһаа ерэһэн корреспонденцинүүд хэблэгдэдэг байгаа. Тэдэнь удха түгэлдэр байһан тула ажалша олониитын революционно эдэбхиие, революционно тэмсэлэй үедэ большевигүүдэй эмхидхэхы ба зоригжуулхы үүргые харуулдаг байһан юм.

Одессэдэ болоһон событинууд ба «Потёмкин» броненосец дээрэ восстаниин болоһон тухай материалнууд «Пролетарий» газетын нэгэ номерто толилогдоһон байгаа. В. И. Ленин эдэ материалнуудые шудалһанай ба сэгсолһоной һүүлээр «Революционно арми ба революционно правительство» гэжэ өөрынгөө суута статьяе газетэдэ хэблэнэ. Имагтал арад зоной зэбсэгтэ хүсөөр революциин агуухэ зорилгонууд амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ болохо юм гэжэ тэрэ статья соогоо Ленин заагаа. Хаанта засагай оронде бии болгогдоһон революционно правительство арад зоной тала бариһан революционно армитай байха ёһотой гэжэ Ленин тэмдэглэнэ.

Хаанай правительствотай хэлсээ хэхэ гэһэн либеральна буржуазиин эрмэлзэлгые Ленин «Булыгинска Думые бурууш аалга ба восстани» гэһэн статья соогоо элирүүлнэ. Булыгинска Думада хабаадалсаха үзэл баримталһан меньшевигүүдые Ленин тэрээн соогоо шангаар сохин хаанай Думые эдэбхитэйгээр буруушаахые, олониитын революционно тэмсэл шангадхахые, хаанта засагта эсэргүү зэбсэгтэ восстани бэлэдхэхэ талаар бодото хүдэлмэри үргэдхэхые тэрэ эринэ.

Ленинэй энэ статья Россидахи революционно событинуудай саашанхи хүгжэлтэдэ тон ехэ идейнэ-политическэ нүлөө үзүүлээ. Партиин III съездын шиидхэбэринүүдые, агуухэ Ленинэй заабаринуудые дахан ябажа, хүдэлмэришэн анги болбол хаанта засагта эсэргүү тэмсэлээ шангадхаа. 1905 оной октябрьда бүхэроссийска политическэ стачка болоо. Тэрэнэй эсэстэ булыгинска Думаһаа гансахан лэ бирагүйхэн шандаруу үлэһэн байна. «Пролетарий» газетэ энэ событида зорюулан, «Бүхэроссийска политическэ стачка» гэжэ Ленинэй түрүү бэшэг толилоо.

Пролетариадые декабрьска зэбсэгтэ восстанида бэлэдхэхэ хэрэгтэ «Пролетарий» газетэ тон ехэ үүргэ дүүргээ. Партиин III съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилан, газетэ болбол шиидхэхы тэмсэлдэ эрид шууд бэлэдхэхыень олониитые уряална. Бүхэроссийска октябрьска политическэ стачкын һүүлээр орон дотор болоһон событинуудые тайлбарилан, «Пролетарий» газетын редакци 1905 оной ноябриин 12-т[о] (25-да) иигэжэ мэдүүлээ һэн[э]: «Хаанта засагта ба хашалан зобо[о]лонто Росси дээгүүр аадарай үүл[э] бөөгнэрэн сугларна. Залинта аадар болохонь. Элүүржүүлгын ба сэбэр[лэ]лэлтын залинта аадар».

Партиин центральна органой зү[г]һөө тайлбарилагдаһан зэбсэгтэ во[сс]таниин үзэл бодол олониитын дун[да] дэлгэржэ, 1905 оной декабрьда хаан[]та засаг унагаахын түлөө зэбсэгтэ восстанида тэдэниие жагсаан бодхоо[]һон байна.

1905 оной ноябриин эхээр В. И. Ленин эмиграциһаа Россидаа буса[жа] ерэбэ. «Пролетарий» газетэ хэб[]лэгдэхээ болиһон байгаа. В. И. Ле[]нинэй сэхэ хүтэлбэри доро Петер[]бургда «Новая жизнь» гэжэ бол[]шевистскэ нэусабэдэ үдэр бүри[н] газетэ гаража эхилээ.

«Пролетарий» газетэ хэблэгдэж[э] байһан 6 һарынгаа турша соо мана[й] партиин дайшалхы хэблэлэй орга[н] байһан юм. Тэрэнэй хуудаһану[уд] дээрэһээ неделиһээ недели бүхэнд[э] агуухэ Ленинэй ба тэрэнэй сора[т]нигуудай хүсэ ехэтэ голос дуулдаж[а] байгаа. Владимир Ильич «Пролета[]рий» газетэдэ 50 гаран статьянуу[д] ба заметкэнүүдые бэшээ.

«Пролетарий» газетэ болбол а[н]гиин тэмсэл тухай марксистска тео[]риин үндэһөөр олониитын револю[]ционно дүй дүршэлые согсолон, [де]мократическа революциин саашада[] хүгжэхэ замые, тэрэнэй зорилгону[у]дые бэелүүлгэдэ амжалта туйлах[а] арга хэрэгсэлнүүдые партида ба [хү]дэлмэришэн ангида заадаг байга[а]. Партиин III съездын шиидхэбэр[и]нүүдые тайлбарилан ойлгуулгада[] ородой түрүүшын революциин үед[э] олониитые партиин үзэл суртал[ай] талаар хүтэлбэрилгэдэ газетэ то[н] ехэ үүргэ дүүргэһэн байна.

И. ПОРТЯНКИН.

Кукуруза тарилгада бүхы хүсэеэ элсүүлжэ, энэ хүдэлмэриие мэнэ гэһээр дүүргэхэ

* *

Дары хэмжээ абаха хэрэгтэй

БАЙКАЛО-КУДАРА. (Телефоноор абтаба). Үнгэрэгшэ хабартаа Байкало-Кударын аймагай Кабанскын МТС-эй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд главна инженер нүхэр Ширинкин, хүдөө ажахын машинуудай механик нүхэр Касьянов бүүтэй «кукуруза тариха механизмууд бэлэн болонхой, газараа бэлэдхэгты» гэжэ байгаад гоё үгэнүүдые хэлэжэ, колхозуудай правлениинүүдые найдуулһан байха. Харин кукуруза тарилгын эхилхэдэ энэ культурые квадратно-гнездовой аргаар тариха болгожо таарулагдаһан юрын сеялкэнүүд оройдоошье ябахагүй байшоо. Энэ ушар юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, МТС-эй инженерно-техническэ мэргэжэлтэд таруулагдаһан сеялкэнүүдые эртэнһээ һайнаар туршажа үзөөгүй, дутагдалнуудыень элирүүлээгүй байна.

Эгээл энэ ушарһаа боложо, мүнөө аймаг дотор кукуруза тарилга талдахын аюулда ороод байна. Хэрбээ энэ жэлдэ аймагай колхозууд 600 гектар дээрэ кукуруза тариха гэжэ түсэблэһэн байгаа һаа, мүнөө оройдоол 300-гаад гектарта тарилга хэгдэбэ. Хэрбээ мүнөө яаралтай хэмжээнүүдые абаагүй һаа, кукуруза тариха агротехническэ болзор алдагдахань. МТС-эй механизмуудай урагшаа ябажа үгэхэеэ болиһыень мэдэжэ байгаад, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд артелиингээ ажал хэжэ шадаха бүхы колхозниигуудые, үбгэн залуушье, кукурузын тарилга дээрэ гаргаагүй. Жэшээлхэдэ, 250 гектар дээрэ кукуруза тариха түсэбтэй Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз мүнөө оройдоол 30-аад гектар тарьяад байна. Теэд эндэ кукуруза гараар тарилга мүртэйгөөр эмхидхэгдэнэгүй. Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр воскресник үнгэргэгдөөд, энэ хүдэлмэридэ тон үсөөн хүн гаргагдаа. Кукурузынгаа тарилгые таһалдуулхын туйлда хүргөөд байһанаа мэдэбэшье, колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Власов, МТС-эй агроном нүхэр Самарин гэгшэдэй һанаа амар ябадагынь тон гайхалтай.

МТС-эй кукуруза тариха «СКГ-6» маркын нэгэ сеялкэ Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо ябуулагдана. Энэ сеялкые дүй дүршэл ехэтэй механизатор Михаил Пуховской гэгшэ жолоодожо, үдэр соо 8 гектарай орондо 15 гектар хүрэтэр тарилга хэнэ. Харин Ждановай нэрэмжэтэ колхозойхид түрүүлэгшэ нүхэр Ремешевскитэйгээ хамта МТС-эй ори ганса сеялкээр кукурузаяа тарижа байһандаа дашуураад, гараар кукуруза тарилгые эмхидхэнэгүй. Энэ ушарһаа тэрэ сеялкэ ганса колхоздо удаан саг соо байлгагдажа байна. Хэрбээ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй кукуруза гараар тарилгые үргэнөөр эмхидхээ һаань, энэ сеялкые үни хада ондоо колхозуудта абаашажа болохо байгаа.

Кукуруза тарилгын эрхим болзорнууд үнгэржэ байна. Тиимэһээ аймагай колхозуудай, Кабанскын МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд кукуруза тарилгада гарта хүлтөөрөө оролсожо, энэ шухала хүдэлмэриие ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхын түлөө оролдохо зэргэтэй.

Г. Громов, аймагай газетын редактор.

* *

Кукурузын ургаса жэгдэрэн гарахань

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Энэ жэлдэ бидэнэр Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнуудтай хамтадаа манай эндэ һайнаар дулааржа захалхатай хамта, майн 15—16-наар кукуруза тарижа захалаа һэмди. Мүнөө һүүлшын 10-аад гектарнууд таригдажа байна. Үсэгэлдэр би эгээн түрүүн тариһан газарнуудтаа зорюута ошожо, үрэһэнүүдэй таригдаһан нүхэнүүдые малтажа үзэбэб. Нүхэн бүхэндэ 5—8 сантиметр утатай 4—5 эшэнүүд газар дороо ургаад байба. Үшөө 2—3 сантиметр ургабал лэ газар дээрээ гараха байна. Дулаахан үдэрнүүдэй байгаа һаа, үглөө мүнөө газар дээрээ жэгдээр хүхэрэн гарахань. Зарим хонхоршог газарнуудта ганса нэгэн эшэнүүд бултайжа захалаа.

Бидэнэр ехэ нарижа, агротехникын заабариин ёһоор зүб квадрадууд болгон тарилга хэһэн байнабди. Ряд хоорондын элдүүрилгэ механизированнээр хэхэ аргын олдогдохо байһанда ямаршье һэжэглэлтэ байхагүй. Мүнөөшье үрэһэнүүдэй таригдаһан нүхэнүүдые малтажа үзэхэдэ эшэнүүд хайша хайшаа жэгдээр, нэгэ рядаар гаража байна. Мүнөө тарилга дээрэ ошожо, нүхэнүүдые малтажа үзөөд, нэгэшье үрэһэнэй үхөөгүй, хосороогүй байһандань үшөө дахин этигэбэб.

С. Таракановский, Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Үндэр ургасын түлөө

Мүнөө жэл манай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 700 гектар талмайда кукуруза тариха байна. Ороохото ба тэжээлэй үнэтэ культура болохо кукурузые агротехническэ һайн болзорто, эрхим шанартайгаар тариха гээшэ үндэр баян ургаса абалгын эшэ үндэһэниинь болохо ёһотой.

Бидэнэр 700 гектарта кукурузые тарижа ургуулаад байхадаа, нийтынгээ малые хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангахабди. Тиимэһээ кукурузын тарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан «СКГ-6» гэжэ сеялкэтэй манай агрегат тарилга эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Манай сеялкые тракторист Юрий Чимитов «Беларусь» трактораар шэрэнэ. Бидэнэр тарилга эхилхынгээ урда тээ квадратно-гнездовой аргаар кукуруза тариха агротехникын заабаринуудтай танилсаһан, агрегадтаа хүдэлхэ уялгануудаа ойлгожо абаһан байнабди. Мүнөө ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө агрегадтаа үшөө 2 хүнине нэмэжэ, контрольно линидэ, шабын түмэр орёодог хоёр станцинуудта нэгэ нэгээр табяабди. Энээнэй ашаар шабын түмэр сэхээр татагдадаг, мүн тэрээнэй мотогые зөөхэдэмнай хүнгэн болоо. Тиигэжэ агрегадтамнай 7—8 хүн үдэр бүри хүдэлмэрилнэ.

Үдэрэй бүхы гэрэлтэй сагые хэрэглэжэ, 8 гектар нормын орондо 15—17 гектар тарилга хэнэбди. Даажа байһан механизмуудайнгаа хойноһоо агрегадай гэшүүн бүхэн һайнаар харууһална. Тиимэһээ агрегаднай оройдоошье һаатанагүй. Манай агрегат 234 гектар кукуруза тариха уялгатай аад, мүнөө 150 гектарынь тарьяад, бэшыень ойрын үдэрнүүдтэ тарижа дууһахаяа байнабди.

Кукуруза тарилга дээрэ тракторист Юрий Чимитов, контролёр В. Арсаланова, агрегадай гэшүүд Ш. Шаяхметов, Ц. Дашиева, М. Милютина гэгшэд һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Намсарай Ямпилов, Хэжэнгын МТС-эй комбайнер, мүнөө кукуруза тарилгын агрегадай начальник.

Һүүлшын гектарнууд

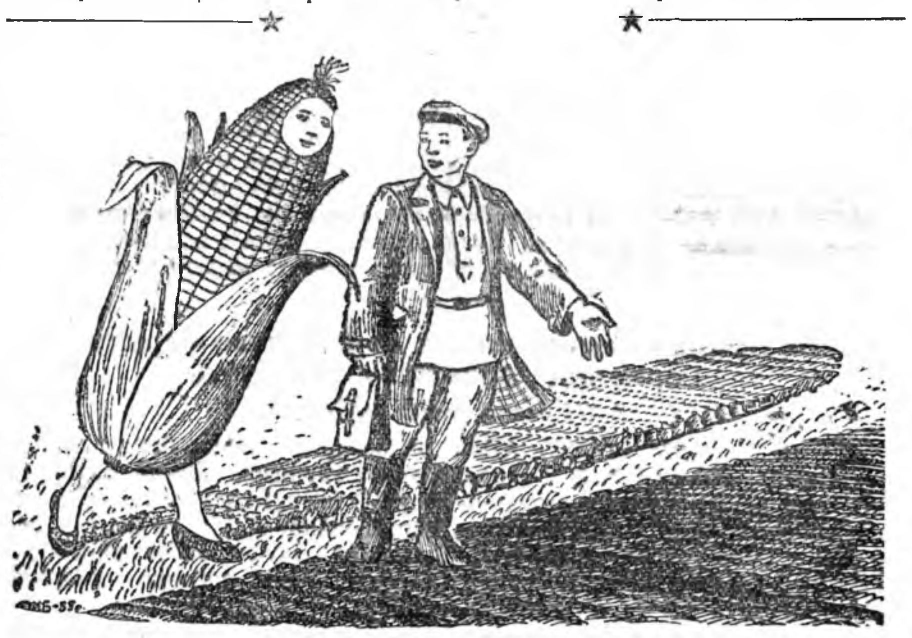
ТУРУЛЬБА. (Телефоноор абтаба). Энэ жэлдэ город шадарай зонодо ододог манай «1-ое Мая» колхозой гэшүүд нийтынгээ малда тэжээлэй һайн база байгуулжа, малай ашаг шэмэ үгэлгые горьтойхоноор дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээ. Энээнэй тулада 0 гектарта кукуруза, 35 гектарта хартаабха тарихаар түсэблэгдэһэн байна.

Үнгэрэгшэ хабартаа кукуруза тарилгада бэлэдхэлэй талаар яһала хүдэлмэри хэгдэжэ, энэ культурын тарилга саг болзортоо захалаад, мүнөө һүүлшын гектарнууд таригдажа байнхай. Кукуруза тарихаар таарулагдаһан юрын сеялкын ябажа үгөөгүй дээрэһээ гол түлэб гараар тарилга хэгдэнэ. Зарим үдэрнүүдтэ кукуруза тарилга дээрэ 80-яад хүнүүд гаргагдажа байгаа.

Мүн хартаабхын тарилга муу бэшээр ябуулагдажа байнхай. Мүнөө 35 гектарай 30-аад гектарынь таригдаад байна. Хада ташалан газарта машина хэрэглэхэ аргагүй байһан ушарһаа ехэ хартаабха гараар таригдаа. Зундаа ряд хоорондын элдүүрилгэ механизацилхаар тарилга хэгдэнэ. Хартаабха тарилгада үдэр бүри 20-ёод хүн ябана. Хартаабха тарилга дээрэ ябажа байһан колхозниигуудай дунда Людмила Загузина, Анна Андреева болон бусад оролдосотойгоор ажаллажа, үдэрэйнгөө даалгабариие холо үлүүлэн дүүргэнэ.

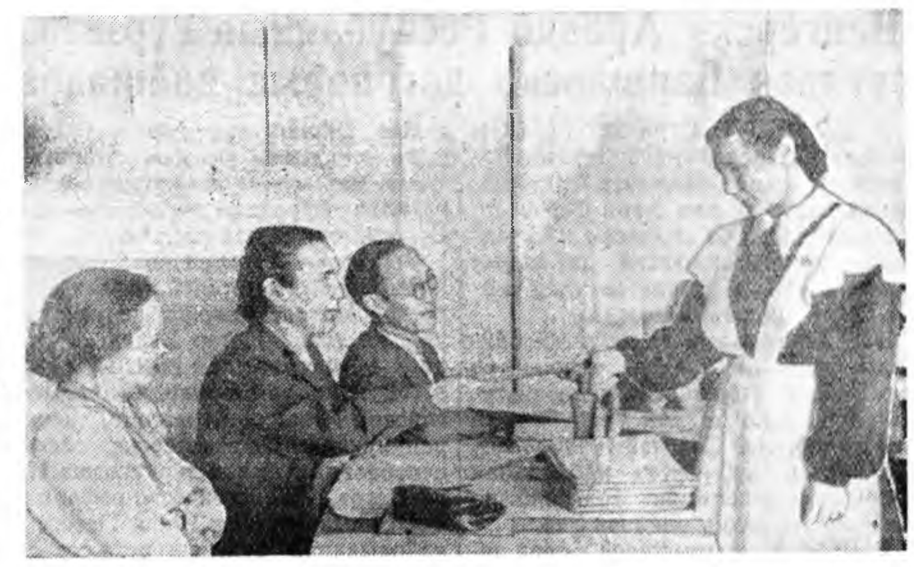
Иигэжэ манай колхозой гэшүүд Иволгын МТС-эй механизаторнуудтай хамтадаа кукурузын, хартаабхын баян ургаса ургуулжа, малдаа тэжээлэй һайн база байгуулхын түлөө мүнөөнһөө шангаар тэмсэжэ байна. Бидэнэр энэ жэлдэ үнеэдтээ хүсэд хүрэхэ шэмэтэ тэжээл—силос бэлэдхэхэһээ гадна, 1000 центнерһээ доошо бэшэ хартаабха тэжээлэй фонддо таһалхабди. Иигэжэ үнеэн бүхэнһөө 1100 литр һү һааха зорилгодоо хүрэжэ шадахамнай лабтай.

Г. Налетов, Иволгын аймагай «1-ое Мая» колхоздо хүдэлмэрилдэг Иволгын МТС-эй зоотехник.

ТҮРҮҮЛЭГШЭ:
—Хүндэтэ Кукуруза! Ургахаяал мэдэ: шамдаа ёһоорхон лэ газар бэлдээбди даа!
КУКУРУЗА:
—Һайн даа, хүндэтэ түрүүлэгшэ. Ашыстнай харюулхал байхаб.

Уранзурааша **Ф. Балдаевай** зураһан плакат.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: № 3 дунда һургуулиин 10-дахи «А» классай эрхим һурагша Наталья Константинова литератураар бэшэһэн зохёолоо комиссиин түрүүлэгшэ Е. Н. Бурдуковскаяда үгэжэ байна. Паада талаһань ород хэлэ ба литературын багша М. Т. Логвиненко, саада тээнь ассистент С. К. Покровский гэгшэд һууна.

А. Мантаевай фото.

Һургуулинуудта экзамен эхилбэ

Түрүүшын үдэр

Хэдэн үдэр хүйтөөр һалхилжа, саһа бороо ороһоной һүүлээр майн 25-най үглөөгүүр наратай дулаахан байба. Дунда һургуулинуудые дүүргэхэеэ байһан 10-дахи классуудай һурагшад һайндэрэйхеэр хубсаланхай, энэ үглөөгүүр баяртай согтойгоор һургуули руугаа гэшхэлнэ. Тэдэнэй шарай үүлэгүй огторгойдол сэлмэг, һаруул. Һурагшадай эрдэм наукын үндэһэ һуурие шудалхын тула хэдэн жэлэй турша дотор хамтадаа ном үзэһэн, тоо бодоһон, диктант бэшэһэн һургуулинь эдэнэртэ түрэһэн гэр мэтэ болонхой. Эдэнэр жэл бүри классһаа класста орохо доо мүн лэ шалгалта баридаг байгаа. Теэд энэ жэлэйнь экзамен онсо өөрэ илгаатай юм. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр энэ жэл дунда һургуулиие дүүргэһэнэй аттестат абахын түлөө экзамен бариха байна.

...Улан-Удын № 3 дунда һургуулиин 10-дахи «Б» класс соо шэмээгүй. Экзамен барилгын түрүүшын үдэр. Һурагшад багшынгаа хэлэһэн үгэ бүхэниие айхабтар анхаралтайгаар шагнана. Ород хэлэ ба литературын багша Дарима Тимофеевна Баданова экзамен барижа эхилһэнтэйнь дашарамдуулан һурагшадые амаршалаад, тэдэнэй бэшэхэ зохёолой темэнүүдые доска дээрэ бэшэжэ үгэбэ. Һурагшадта иимэ темэнүүд дурадхагдаба: А. М. Горькиин «Владимир Ильич Ленин» гэжэ очерк, В. В. Маяковскиин («Владимир Ильич Ленин» тухай поэмэ) зохёолнууд соо В. И. Ленинэй образ, Эхэ орондоо халдаһан дайсадта эсэргүү тэмсэлдэ ород арадай харуулһан патриотизм (Л. Н. Толстойн «Дайн ба эб найрамдал» гэжэ романаар), А. А. Фадеевэй «Залуу гварди» гэжэ романай социалистическэ реализм.

Эдэ гурбан темын али нэгыень һурагша бүхэн өөрөө мэдэжэ шэлэхэ эрхэтэй юм. Хэдэхэн минутын үнгэрһэн хойно һурагшадай олонхинь түрүүшын темые шэлэбэ. Энэншье зүб, юуб гэхэдэ, эдэнэр вождиин зааһан замаар социализмын илаһан орондо түрэһэн золтой хүүгэд ха юм. Манай бүхы илалтануud, эб найрамдалда дуратай советскэ хүнүүдэй сүлөөтэ ажал, хүүгэдтэ үүдэнүүдээ сэлиһэн һургуулинууд: эдэ бүгэдэ хадаа Ленинэй һургаалай илан мандалга мүн гэжэ эдэнэр мэдэнэ. Тиимэһээ тэдэнэр В. В. Маяковскиин бэшэһэн иимэ үгэнүүдые зохёол соогоо оруулалсана: «Парти Ленин хоёр—эхир хүбүүд лэ», «Парти гэхэдээ Ленин гэжэ ойлгонобди, Ленин гэхэдээ парти гэжэ ойлгонобди».

Һургууляа дүүргээд гартаа аттестат абахадаа, эдэнэр ажабайдалайнгаа һаруул һайхан замда гараха байна. Хэдэн олон дээдэ һургуулинууд, колхозууд, совхозууд, промышленна предприятинууд тэдэнэрые угтана.

Б. Даксанова.

Хүдөөгэй һургуулинуудта

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. (Телефоноор абтаба). Аймагай дунда һургуулинуудта экзамен эмхитэй гуримтайгаар эхилбэ.

Уржадэр аймагай центрын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагшад түрүүшынгээ экзамениие эмхитэйгээр барля. Ород хэлэ ба литератураар зохёол бэшэхэдээ тэдэнэрэй олонхинь нэгэдэхи темыень шэлэжэ абаһан байна. Һурагша Карл Балханов нэгэдэхи темыень шэлэжэ абахадаа, В. И. Ленинэй образые зүбөөр харуулаад, «5» гэһэн сэгнэлтэ абаа. Энэ һургуулиин һурагша Нелли Черных зохёолоо мүн лэ удха һайнтайгаар бэшэһэн байна.

«Л. Толстойн «Дайн ба эб найрамдал» гэжэ зохёол соо ород арадай харуулһан патриотизм», «А. Фадеевэй «Залуу гварди» гэжэ роман соо социалистическэ реализм ямараар харуулагданаб» гэһэн темые бусад һурагшадынь шэлэжэ абаа. Зохёол бэшэгшэдэй нэгэниинишье муу гэһэн сэгнэлтэ абаагүй.

Аймагай бусадшье һургуулинууд экзаменайнгаа түрүүшын үдэрые мүн лэ эмхитэйгээр угтаа.

Н. Бурушкина.

„Байгалай толон“ гэжэ шэнэ журнал

Бурят-Монголой уранзохёолшодой Союзай болон Культурын министерствын орган — «Байгалай толон» гэжэ литературно-уранһайхана ба нийтэ-политическэ журнал Улан-Удэ городто энэ жэлһээ хойшо хэблэгдэжэ эхилхэнь. Тус журнал эрхэлхи бурят-монгол ба ород хэлэн дээрэ юрэнхыдөө адли удха найрулгатайгаар хоёр һара соогоо нэгэ удаа гараха юм.

Республика доторнай литературно-уранһайханай ба нийтэ-политическэ журналай хэблэгдэн гараха болоһониинь бурят-монгол арадай удхаараа социалистическэ ба түхэл шэнгээрээ национальна культурын саашадаа урган һалбарха тухай Коммунистическэ парти ба Советскэ правительствын хододоо хаража байгаа халуун анхаралай гэршэ мүн.

«Байгалай толон» журналда литературно-уранһайханай элдэб зохёолнууд—романууд, повестьнууд, рассказууд, пьесэнүүд, шүлэгүүд толилогдохо юм. Мүн тэрэшэлэн манай республикын промышленностиин ба хүдөө ажахын түрүүшүүлэй алдар солые харуулһан очеркнууд, нийтэ-политическэ асуудалнуудаар бэшэгдэһэн статьянууд, шэнэ гараһан номууд тухай рецензинүүд болон уншагшадай һанамжанууд, Забайкалиин түүхэһээ абтаһан һонирхолтой материалнууд, Азиин арадуудай ажабайдал тухай элдэб очеркнууд болон статьянууд номерһоо номер бүридэ хэблэгдэдэг байхаар хараалагдана. Тэрээнһээ гадна, «Культурна ажабайдалай хронико» гэһэн бүлэг соо клубууд ба культбазанууд, театрнууд ба филармониин, уранзураашад ба уранзохёолшодой ажал хүдэлмэриһөө абтаһан һонирхолтой мэдээсэлнүүд, тэдэниие элирхэйлһэн зурагуудтайгаар хэблэгдэдэг байха юм.

Республикымнай ажалшад ба литературна олониитэ шэнэ журналай бии болоһые айхабтар баяртайгаар угтаба. Уранзохёолшод Хоца Намсараев, Чимит Цыдендамбаев, Данри Хилтухин, Цыден-Жап Жимбиев, Дамба Жалсараев, Шираб Нимбуев, Цырен-Базар Бадмаев болон бусад нүхэд журналда хэблэн гаргуулхын тула өөһэдынгөө шэнэ шэнэ зохёолнуудые дурадхаһан байна. Тиин мантай хүршэ һуудаг Иркутска ба Читын областьнуудай, Якутска АССР-эй болон бусад область, хизаарнуудай уранзохёолшод очеркнууд, рассказууд, статьянууд ба шүлэгүүдые эльгээхэ зуураа, журналай хүдэлмэридэ саашадаа эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байһан тухайгаа мэдүүлнэд.

Шэнэ журналай хэблэгдэхэ болоһоноор дашарамдуулан, РСФСР-эй Культурын министерствоһээ, Латвиин, Читын, Новосибирскын болон бусад областьнуудай уранзохёолшодһоо амаршалганууд редакциин нэрэ дээрэ ерэбэ. Хитадай элитэ уранзохёолшо ба олониитын ажал-ябуулагша Эми Сяо манай Бурят-Монголой уранзохёолшодой творческо ажалда амжалтануудые хүсэһэн ба шэнэ журналай гаража эхилһэнээр дашарамдуулан, халуунаар амаршалһан бэшэгые ород хэлэн дээрэ бэшэжэ эльгээбэ. Тэрэ нигэжэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр дурдана: «...Би өөрөө Байгалай эрьеэр оло дахин гараһан байнаб. Ханьска династиин үедэ хитадай литератор Су У гэгшын хони адуулжа ябаһан тухай дурдаһан хитад арадай дууе Байгал шадар ябахадаа ходо һанаандаа оруулжа, дабтан дууладаг һэм. Энэ хизаар, энэ һайхан нютаг минии зүрхэндэ улам бүри дүтэ болоно.

Бурят-Монголой болон бүхы советскэ литературатай танилсаха бүреэ, манай хитад арад бурят-монгол арадтай, мүн тэрэшэлэн агууехэ Советскэ Союзай бүхы арадуудтай хэтэ мүнхэдөө эбтэй ба хани барисаатай байһанаа үшөө ехээр мэдэрхэ байна.

Творческо ажалдатнай шэнэ шэнэ амжалта илалтануудые хүсэнэб, нүхэдүүд».

Эдэ бүхы амаршалганууд хадаа манай бурят-монгол литературын ба бүхы культурын саашанхи хүгжэлтын түлөө гансашье бидэнэй өөһэдымнай бэшэ, харин манай тоогүй олон ханинарай саг үргэлжэ оролдожо, һаналаа табижа байһанай эли тодо гэршэ мүн.

Июнь һарада гарахаяа байгаа журналай түрүүшын номер мүнөө үедэ хэблэлдэ бэлэдхэгдэжэ байна. Зохёохы ажалайнгаа түлэг дунда наһа бараһан оюун бэлигтэ уранзохёолшо Жамсо Тумуновай бэшэһэн «Алтан бороо» гэжэ роман журналай түрүүшын номерһоо гаража эхилхэ байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ фронт тыл хоёрой нягта нэгэдэлтэй байлга, ород, бурят ба манай ороной бусад олон арадуудай хоорондохи хани барисаа, дайсаниие дарахын тула тэдэнэй гаргаһан түүхэдэ үзэгдөөгүй шэн габьяа болон баатаршалга — эдэ бүгэдэ роман дотор тодорхой образуудаар һабагшалагдан, уранһайханаар ба үнэншэмэ зүбөөр харуулагданхай. Иркутскын уранзохёолшо Иннокентий Луговской тус романиие ород хэлэн дээрэ болгон оршуулжа байна.

Тэрээнһээ гадна, журналай түрүүшын номерто Хоца Намсараевай ба Чимит Цыдендамбаевай шэнэ рассказууд, мүнөө үсын колхозно ажабайдал тухай журналист В. Сергеевэй бэшэһэн тэмдэглэлнүүд, Ц. Бадмаевай, Ц. Жимбиевэй, К. Бобровой, А. Жамбалоной болон бусад поэдүүдэй шүлэгүүд толилогдохо байна. Журналай «Публицистикэ» гэһэн хуби соо Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүүрэһээр гүйсэһэн арбан жэлэй ой тухай түүхын наукануудай кандидат А. Золотоевой, «Бурят-Монголой поэзидэ В. И. Ленинэй образ» гэһэн нүхэр А. Янгутовагай, Доржи Банзаровай ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай философско наукануудай кандидат П. Хадаловай болон бусад статьянууд хэблэгдэхэ юм. Мүн тэрэшэлэн «Номой шэнжэлэл» гэһэн бүлэг соо шэнэ гараһан номууд тухай уншагшадай һанамжанууд толилогдохо байна.

Иркутскын уранзохёолшо Сталинска шангай лауреат Константин Седых журналай нэгэдэхи номерто гаргуулхын тула «Эхэ нютаг» гэжэ өөрынгөө шэнэ романай бүлэгүүдые эльгээбэ. Уншагшадта ехээр һайшаагдаһан «Даури» гэжэ романай геройнуудай ажаябадал энэ зохёол дотор үргэлжэлүүлэн харуулагдана. Роман Улыбинай дүү хүбүүн һанаамгай ба хурса һүбэлгэн Ганькын партизанска отрядта ошожо ороһон тухай, японецууд болон семеновецуудта эсэргүүгээр тэрэнэй хайшан гэжэ тэмсэһэн тухай эдэ бүлэгүүд дотор үнэхөөрөө уран гоёор ба зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр бэшэгдэнхэй.

Нэгэдэхи номероо хэблэлдэ бэлэдхэхэтээ хамта, редакци уранзохёолшодтой ба өөрынгөө эдэбхитэдтэй холбоо барисаагаа улам бэхижүүлжэ, саашанхи ажалайнгаа хараа түсэбые зохёоно. Журналай хоёрдохи номерто хэблэгдэхэеэ байһан Хоца Намсараевай «Домогто шүлэглэл» гэжэ поэмые московско поэт-оршуулагша С. Шервинский ород хэлэн дээрэ болгон оршуулжа байна. Мүн тэрэшэлэн Иркутскын уранзохёолшо Г. Кунгуров Монголой Арадай Республикын ажабайдал дээрэһээ абажа бэшэһэн очеркнуудаа эльгээһэн байха юм. Б. Санжин тэдэниие бурят-монгол хэлэн дээрэ болгон оршуулжа байна. Уранзохёолшо Чимит Цыдендамбаев «Банзарай хүбүүн Доржи» гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ болоһон романайнгаа үргэлжэлэлые мүнөө үедэ бэшэнэ. «Түрэл дайдаһаа холо» гэһэн энэ романайнь хоёрдохи ном дотор Доржи Банзаровай Казань городто ошоод һуралсажа байһан үе харуулагдаха юм. Энэ номыень журналаймнай ерэхэ жэлдэ гараха һүүлэй гурбан номернуудта толилогдохоор хараалагдана. Мүн тэрэшэлэн М. Степанов һургуулиин наһанай үхибүүдтэ зорюулһан повесть бэшэжэ дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Энэ повесть доторынь Байгалай эрье шадар байһан нэгэ колхозой дэргэдэхи һургуулиин үхибүүдэй ажабайдал тухай, тэдэнэй хайшан гэжэ түрэл колхоздоо, аба эжынэртээ туһаламжа хүргэдэг байһан тухай хэлэгдэнэ. М. Степановай тус повесть журналай ерэхэ жэлэй түрүүшын номернуудта хэблэгдэхээр хараалагдана. Тэрээнһээ гадна, якутска уранзохёолшо Эрилик Эристинэй «Сэдьхэл хүдэлгэмэ ябадал» гэжэ повесть, Читын уранзохёолшо Ф. Зубенкын «Хонишон» гэжэ пьесэ, В. Стенькинэй «Завод дээрэ болоһон ушар» гэжэ пьесэ ба бусадшье зохёолнууд, олон тоото шүлэгүүд, статьянууд, рассказууд журналай редакцида эльгээгдэнхэй. Тэдэнэй зарим нэгэниинь зүбшэн хэлсэгдэһэнэй һүүлээр заһабарилан һэльбэхын тула авторнуудта бусаагдаһан байна.

Манай советскэ литературын үмэнэ Коммунистическэ партиин табидаг тон ехэ эрилтэнүүдтэ хүрэмөөр, коммунизм байгуулжа байгаа советскэ хүнүүдые али бүхы талаһаань гүнзэгыгөөр, үнэн зүбөөр харуулһан зохёолнуудые хэблэхэ гээшэ журналай гол шухала зорилго мүн. Энэ хүндэтэй ба харюусалгатай зорилгые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула журналай редакци литературна эдэбхитэдтээ ба бүхы уншагшадай олониитэтэй саг үргэлжын нягта холбоо барисаатай байха уялгатай. Журналай гаража эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо энэ холбоо барисаае улам үргэдхэхэ, бэхижүүлхын тула редакциин зүгһөө зарим тэды хэмжээнүүд абтажа байна.

Уранзохёолшодой Бүхэсоюзна хоёрдохи съездэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй эльгээһэн түүхэтэ удхашанартай амаршалга дотор манай олонациональна советскэ литературын саашанхи хүгжэлтын тодорхой арга замууд хараалагданхай. Тэдээниие хэрэг дээрэнь бэелүүлэлсэжэ, манай бурят-монгол литературын хүгжэлтые али бүхы аргаар урагшалуулха гээшэ шэнэ журналай нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Ч. НАМЖИЛОВ, «Байгалай толон» журналай редакторые орлогшо.

Венгерскэ Арадай Республикын Гүрэнэй суглаан Варшавска договорые hайшааба

БУДАПЕШТ, майн 25. (ТАСС). Венгерскэ Арадай Республикын Гүрэнэй суглаанай ээлжээтэ бэшэ сесси мүнөөдэр болоо. Хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туhалалсалга тухай Варшавска договорые эсэслэн баталха тушаа асуудал сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Эб найрамдалые ба аюулгүй байдалые хангаха талаар европейскэ гүрэнүүдэй Варшавска зүблөөн тухай Венгерскэ Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ, Варшавска зүблөөндэ хабаадаhан венгерскэ делегациие толгойлогшо Андраш Хегедюш элидхэл хээ.

ВНР-эй Министрнүүдэй Совет хадаа милитаризмын hэргээгдэжэ байhые хараадаа абан, хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туhалалсалга тухай Договор баталалгые, тэрэшэлэн энэ договорто хабаадаhан европейскэ оронуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Нэгэдэмэл командовани байгуулгые зүбтэйдэ тоолоно гэжэ Андраш Хегедюш хэлээ.

Варшавска зүблөөн хадаа Европодо эб найрамдалые ба аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ зорилготой юм гэжэ элидхэлшэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ. Варшавска договорые эсэслэн баталха дурадхалтайгаар Хегедюш Гүрэнэй суглаанда хандаа.

Вергерскэ ажалшадай партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Матиас Ракоши, депутадууд: уранзохёолшо Петер Вереш, Венгриин профсоюзуудай соведэй түрүүлэгшэ Шандор Гашпар, католическа епископ Миклош Берестоци, кооперацинуудай бүхэвенгерскэ союзай центральна соведэй түрүүлэгшэ Имре Дэген, евангелическо-реформатска сүмын епископ Янош Петер, эб найрамдалай бүхэвенгерскэ соведэй презиидиумэй түрүүлэгшэ академик Эржебет Андич, «Мадьяр Немзет» газетын главна редактор Дьердь Парраги гэгшэд үгэ хэлээ. Үгэ хэлэлгын hүүлээр Гүрэнэй суглаанай сесси хадаа, хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туhалалсалга тухай Варшавска зүблөөндэ хабаадаhан оронуудай хоорондо баталагдаhан договорые нэгэн дуугаар эсэслэн баталаа.

Германска Демократическа Республикын Президент Вильгельм Пик Варшавска договорые эсэслэн баталба

БЕРЛИН, майн 24. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, хани барисаан, суг ажаллалга ба харилсан туhалалсалга тухай Албаниин Арадай Республикын, Болгариин Арадай Республикын, Венгерскэ Арадай Республикын, Германска Демократическа Республикын, Польско Арадай Республикын, Румынска Арадай Республикын, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Чехословацка Республикын хоорондо баталагдаhан Варшавска договорые Германска Демократическа Республикын президент Вильгельм Пик 1955 оной майн 21-дэ эсэслэн баталаа.

Варшавска договорой 10-дахи статьягай ёhоор эсэслэн баталалгын грамотануудые хадагалхын тулада Польско Арадай Республикын правительствода Германска Демократическа Республикаhаа Польско Арадай Республикада байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ посол Стефан Гейман дамжуулан үгөө.

Залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн фестивальда бэлэдхэл

ВАРШАВА, майн 25. (ТАСС). Эб найрамдалай ба хани барисаанай түлөө тэмсэхэ зорилгоор залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн фестиваль энэ оной зун польско столицада болохо юм. Варшавада пресс-конференци болоо. Тэрээн дээрэ фестивальда бэлэдхэл хэхэ уласхоорондын комитедэй секретариадай гэшүүд байлсажа, фестивалиин программа тухай, элдэб ороной залуушуулай тэрээндэ бэлэдхэжэ байhан тухай хөөрэжэ үгэhэн байна.

Бэлэдхэл хэхэ уласхоорондын комитет хадаа 102 ороной залуушуулай организацинуудтай мүнөө холбоо барисаа байгуулаhхай гэжэ бэлэдхэл хэхэ уласхоорондын комитедэй секретарь Жак Дени мэдүүлээ. Фестивальда бэлэдхэхэ комитедүүд 50 гаран орондо байгуулагдаа. Тэдээндэ үргэн олониитын түлөөлэгшэд оролсоно.

Залуушуул хадаа фестивальда бэлэдхэлые атомна дайнай аюулда эсэргүүсэн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлтэй холбоотойгоор ябуулна. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табюулха кампанида олон ороной эдир залуу хүбүүд, басагад эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Европын, Азиин, Америкын, Африкын, Австралиин зуу гаран оронуудhаа 30 мянга шахуу делегадууд залуушуулай ба студентнүүдэй фестивальда ерэхээр хүлеэгдэнэ. Тиимэhээ энэ фестиваль тон ехэ удхашанартай событи болохо байна гэжэ Дени хэлээ.

Фестивалиин программа тон ехэ юм. Делегацинуудай хоорондо хани ёhоной олон уулзалганууд боложо, эдир залуу хүбүүд, басагад хадаа өөhэдынгөө эрхын түлөө тэмсэлэйнгээ дүй дүршэл тухай уулзалгануудай үедэ хөөрэлдэхэ байна. Фестивальда хабаадагшад олон оронуудай театральна ба хүгжэмэй искусствотай танилсаха юм. Фестивалиин үедэ польско столицын экранууд дээрэ 28 ороной 120 кинофильм харуулагдаха юм. Стадионууд болон паркнууд соо элдэб олон түхэлэй спортоор мүрысөөнүүд болохо юм.

Демократическа залуушуулай бүхэдэлхэйн федерациин арбан жэлэй ойн баяр фестивалиин үедэ тэмдэглэгдэхэ юм гэжэ Жак Дени хэлээ.

Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн ассамблейдэ бэлэдхэл

ВЕНА, майн 25. (ТАСС). Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн ассамблей хадаа олон зониие түлөөлхэ юм гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай информационно бюллетень соо мэдээсэгдэнэ. Латинска Америкын оронуудhаа 100—130 делегат ерэхэ байна. Тэдэнэй тоодо парламентнуудай депутадууд, политическэ партинуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэдээжэ уранзохёолшод, эзэд баяшуулай түлөөлэгшэд, хүдэлмэришэдэй ба таряашадай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд —коммунистнууд, социалистнууд, либеральнууд, католигууд ба консерваторнууд оролсохо байна.

Бразильска делегациин составта 30—40 хүн, тэрэ тоодо парламентын депутадууд, уранзураашад, эрдэмтэд, таряашад, студентнүүд орохо юм.

Чилиин сенадай вице-түрүүлэгшэ Сальвадор Альенде, депутадуудай палатын түрүүлэгшэ Бальтасар Кастро болон бусад ажал-ябуулагшад бүхэдэлхэйн ассамблейе hайшаан дэмжэhэн үгэнүүдые хэлэдэг байна.

Ассамблейдэ бэлэдхэл хэлгэдэ Индиин нүлөө ехэтэй организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, Профсоюзуудай бүхэиндийскэ конгресс өөрынгөө 20 түлөөлэгшые, тэрэ тоодо генеральна секретарь Данге, түрүүлэгшын орлогшо Мираджкар, Индийскэ парламентын гэшүүн Гопалан гэгшэдые эльгээхэ байна.

Ассамблейе дэмжэн элдэб ороной гүрэнэй ба ниитын ажал-ябуулагшадай хэлэhэн үгэнүүд информационно бюллетень соо толилогдоhон байна.

Индонезиин премьер-министр КНР-тэ ошохоёо мордобо

ДЖАКАРТА, майн 25. (ТАСС). Индонезийскэ Республикын премьер-министр Али Састроамиджойо мүнөөдэр Пекин орохоёо ниидэн гараа. Хуулита мэдээсэлнүүдэй ёhоор, КНР-эй премьер-министр Чжоу Энь-лайн уряалаар Састроамиджойо Хитад орohон байна. Азиин ба Африкын оронуудай конференциин Бандунгда боложо байха үедэ Чжоу Энь-лай тэрэниие уриhан байгаа.

Премьер-министр Састроамиджойогой Пекин оролгодо индонезийскэ хэблэл ехэ анхарал хандуулна.

Аргентинэдэ эмхидхэгдэhэн советскэ промышленна выставкые хүн зон ехээр hонирхоно

БУЭНОС-АЙРЕС, майн 25. (ТАСС). Буэнос-Айрестэ эмхидхэгдэhэн советскэ промышленна выставкые аргентинскэ олониитэ ехээр hонирхон харана. Түрүүшын дүрбэн үдэр соо выставкэдэ 260 мянга гаран хүн орожо хараа. Инженернүүд ба техннгүүд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, таряашад, эзэд баяшуулай түлөөлэгшэд ба худалдаа наймаа эрхилэгшэд, студентнүүд, hургуулинуудай hурагшад, сэрэгэйхид, нютагай болон хариин фирмэнүүдэй түлөөлэгшэд, хэблэлэй түлөөлэгшэд выставкэдэ ороно. Тэндэ орогшод выставкэдэ табигдаhан экспонадуудта үндэр сэгнэлтэ үгэнэ. «Буэнос-Айрестэ болоhон томо событи мүн» гэжэ советскэ промышленна выставкые аргентинскэ хэблэл нэрлэhэн байна.

США-да забастовконууд болоно

НЬЮ-ЙОРК, майн 24. (ТАСС). Хэлхеэ-холбооной, түмэр замай транспортын ба нарин машина бүтээлгын предприятинуудай хүдэлмэришэд забастовко хэжэ, илалта туйлаа гэжэ хэблэл мэдээсэнэ. «Саузерн Белл телефон» гэжэ компаниин урда талын 9 штадуудта ажалладаг 40 мянга гаран хүдэлмэришэд 68 үдэр соо забастовко хэжэ, салин хүлhээ нэмээлгэхэ ба бусад хэдэ хэдэн эрилтэнүүдээ хангуулха болоо. 25 мянган түмэрзамшад 58 үдэр соо забастовко хэжэ, мүн лэ илалта туйлаа. Лейк-Саксессдэхи «Сперри жироскоп» гэжэ компаниин 9.300 хүдэлмэришэд табан недели соо стачка хээ. Компаниин захиргаанай газар хүдэлмэришэдэй эрилтые хангаха баатай болоhон байна.

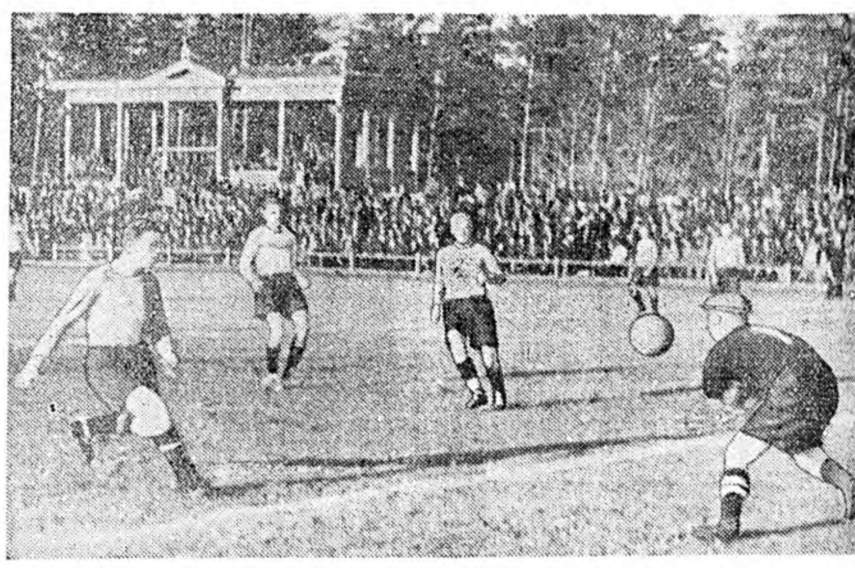
Хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhоор ороной баруун штадуудта ашаанай машинануудай 28 мянган шофёрнуудай забастовко эхилээ гэжэ хэблэл мэдээсэнэ. Забастовко хэгшэд салин хүлhэ нэмэхэ эрилтэ хэнэ.

Австридахи американска сэрэгүүдые баруун Германида абаашаха түсэбүүд

АДН агентствын мэдээсэл

БЕРЛИН, майн 24. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Австритай баталагдаhан гүрэнэй договорой ёhоор орон доторhоо гаргагдаха американска эзэмдэлгын сэрэгүүдэй зариманиинь Баварида байрлуулагдаха юм ха. Тусхайлбал, Зальцбургда мүнөө байдаг американска гарнизон Дээдэ Баварихаа баруун тээшээ хэдэн километрын газарта байдаг Австриин баруун хилэ шадарай Лауфен-Тейзендорф-Фрейлассинг гэжэ райондо байрлаха байна.

Футболоор РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө

Уржадэр БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ футболоор РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө дальне-восточно зональна ээлжээтэ мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Энэ мүрысөөндэ Улан-Удын ПВЗ-гэй «Локомотив» обществын футболистнууд Владивосток городой «Луч» обществын футболистнуудтай уулзаба.

Наадан эхилэн сасуу айлшад 30-дахи секундадаа манайхинай ворота руу бүмбэгэ сохижо, тоо нээгээ.

Саашадаа хоёр командын хоорондо үсэд шанга тулалдаан болобо. Наадан 30-дахи минутада айлшадай хамгаалагшадай нэгэн бүмбэгэ гараараа дайража, 11 метрын ялын бүмбэгэ өөрынгөө ворота руу сохюулха болобо. Тиигэжэ нэгэдэхи хахад 1:1 гэhэн тоотойгоор дүүрээ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи хахадта локомотивайхид hайнаар наадажа, добтологшо Хонгуреев айлшадай ворота руу хоёрдохи бүмбэгэеэ сохибо. Наадан дүүрэхэ багта владивостогойхид эмхитэй hайнаар наадажа, тоогоо тэгшэлбэ. Энэ уулзалга 2:2 гэhэн тоотойгоор дүүрээ.

Ингэжэ ПВЗ-гэй «Локомотив» обществын командынхид гурбадахи уулзалгын hүүлээр нэгэ очкотой болоод ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: айлшадай воротагай дэргэдэ.

Текстнь **Е. Николаевай**, фотонь **А. Мантаевай**.

Уранhайханай самодеятельностиин городской харалга

hаяхан боложо дүүрэhэн уранhайханай самодеятельностиин городской харалга хадаа самодеятельностьдэ хүнүүдэй олоороо хабаададаг боложо байhые гэршэлэн харуулаа.

Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ болоhон городской харалгада 42 коллектив хабаадалсаа hаа, мүнөө жэл 64 коллектив хабаадалсаhан байна. Түмэрзамай район энэ жэлэй харалгада нэгэдэхи hуури эзэлжэ, ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдкомой, КПСС-эй Городской комитедэй дамжуулгын Улаан туг абаа. Хүдэлмэришэдэй коллективүүдэй дундаhаа «Рассвет» гэжэ клуб нэгэдэхи, ПВЗ-гэй Культурын ордон хоёрдохи hуури эзэлээ. hургуулинуудай дундаhаа нэгэдэхи hуури—зооветинститут, хоёрдохи hуури—педагогическа училищи, гурбадахи hуури медицинскэ училищи эзэлээ.

Самодеятельностиин харалгын hайн талань юун байгааб гэхэдэ, энэ жэлдэ хэдэ хэдэн шэнэ коллективүүд: милициин управлениин, хэлхеэ-холбооной управлениин гэхэ мэтэ самодеятельностьдэ түрүүшынхеэ хабаадалсаhан байна. Городской харалгын үедэ Пригородна районой уранhайханай самодеятельность илангаяа мяханай комбинадай клу[бай] драматическа коллектив онс[о] шалгараа. Тэрэ коллектив «Иван Рыбаков» гэжэ зүжэгые П. И. В...лярскиин хүтэлбэрээр табяа. ПВЗ-гэй Культурын ордоной драматическа кружогой коллектив харалга[да] мүн лэ муу бэшээр бэлэдхээ. Тэд[э]нэр «Бронепоезд 14-69» гэжэ зүж[эг] табяа.

Зооветинститудай хоор түгэсхэл[эй] харалгада ерэгшэдэй зүгhөө hай[н] сэгнэлтэ абаа. Хоорто хабаадагша[д] ородой классигуудай, мүн совет[скэ] композиторнуудай эрхим дуунууд[ые] hайнаар дуулаhан байна. Мүн [энэ] институдай танцевальна коллектив «Ёохор» гэжэ бурят арадай хатар[ые] hайнаар гүйсэдхөө. Серовой нэр[эм]жэтэ Культурын байшангай колле[к]тив үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходо[о] нилээд hайн бэлэдхэлтэй байга[а]. «Меж высоких хлебов затерялось» гэжэ ород арадай дууе машина б[ү]тээлгын заводой самодеятельность[дэ] хабаадагша Лилия Титовагай ду[у]лахада харагшад ехээр hайшааг[аа].

Энэ жэлэй городской харалга за[ри]рим тэды дутагдалнуудтай байбаш[ье], үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо а[ж]жалтатайгаар үнгэрөө.

К. Антипина.

Уранзурагай республиканска выставкэ тухай

Энэ оной майн 15-да нээгдэhэн Бурят-Монголой уранзурагай выставкэдэ урда урда жэлэйхидэ орходоо олон уранзураашад хабаадалсаа. Урдань иимэ выставкэдэ уранзураашадай союзай бүхы гэшүүд болон кандидадууд хабаадалсадаггүй байhан юм. Харин мүнөө жэлдэ тэдэнhээ гадуур, энэ союзай гэшүүд үшөө болоогүй, hаяхан hургуули дүүргэhэн уранзураашад олоороо хабаадалсаhан байна. Тэрэшэлэн урда жэлнүүдэй выставкэнүүдтэ графика ба скульптурын зохёолнууд табигдадаггүй байhанаа, мүнөө жэлдэ табигдаа. Энээн дээрэhээнь тус выставкэ бүришье hонирхолтой болонхой. Выставкэдэ хүн зон олоороо ерэнэ. Түрүүшын үдэртэ 3 мянга шахуу хүн ерээ. Тэдэнэй олонхид выставкые хэдэн дахин тойрон хаража, хараhан үзэhэн зурагууд тухайдаа өөhэдынгөө ажаглалтануудые бэшэжэ, уранзураашадта баяр хүргэнэ. Нэгэ хүдэлмэришэн иигэжэ бэшэhэн байха юм: «Уранзурааша нүхэд, өөhэдынгөө биирээр зураглан арад зонойнгоо байдал харуулжа, тэдэндэ туhа хүргэжэ байhанайтнай түлөө баяр хүргэхэ байнаб».

Уранзураашадай амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, зарим хүнүүд тус выставкын дутуу дунда тухай баhал бэшэhэн байха юм. «Энэ выставкые харахадаа баярлабашье, советскэ хүнүүдэй зохёохы ехэ хүдэлмэрие гүнзэгыгөөр харуулhан зурагуудай үсөөн байhыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Манай хүнүүдэй ажал хүдэлмэритэй, ажаhуудалтай холбоотой олон тоото hайн hайхан зүйлнүүдые үлэмжэ зоримгойгоор харуулха ёhотой байгаа», гэжэ нэгэ аспирант зүб бэшэhэн байна.

Тиибэшье манай уранзураашад ехэхэн оролдосотойгоор хүдэлмэрилhэн байна. Тэдэнэрэй элдэб олон темэнүүдые дэбжүүлхэ, ажабайдалые үлэмжэ гүнзэгыгөөр, үргэнөөр харуулха, өөрынгөө зурагуудай материалые hонирхолтой болгохо гэжэ оролдожо байдагынь дамжаггүй.

Тиимэhээ манай уранзураашадай идейнэ хэмжээн, бэлиг мэргэжэлынь дээшэлээ. Теэд эдэ оролдолгонуудаа, hайн hайхан hанаашалта, бодолнуудаа өөhэдынгөө зураг дээрэ ямараар, хэды зэргэ уранаар бэелүүлнэб гэжэ хараха ушартай байна. Энээнэй түлөө тус выставкэ дээрэ табигдаhан зурагуудые тобшо тэды шэнжэлээд үзэхэ шухала.

Выставкэ дээрэ таарамжатай hайн зурагууд бии. Жэшээнь, уранзурааша Д. Батуровай «Модо таллуулга», С. Пашковой «Врачда баяр хүргэлгэ», Г. Чикотеевэй «Түрүүшын экзамен», Т. Рудиин «Улаан Оронго» колхоздо зураhан олохон зурагууд, Р. Мэрдыгеевэй, М. Воробьевой, В. Гончарай, А. Окладниковай, А. Тиминэй, Л. Гергесовэй, Б. Садыковай зураhан портредүүд, Ф. Балдаев, М. Чашин болон бусадай зураhан патриотическа зурагууд энээн тухай яhала hайнаар гэршэлнэ.

Илангаяа выставкэдэ ерээшэд Д. Батуровай «Модо таллуулга» гэhэн зурагые hайшааhан байха юм. Нээрээшье, уранзурааша манай ажабайдал сооhоо тон hайн темэ шэлэжэ олоhониинь дамжаггүй. Барилгын модо бэлэдхэлгэ — манай социалистическэ ажахыда тон ехэ удхашанартай. Уранзурааша энэ темэдээ үнэн зүрхэнhөө хандажа, ой тайгые, хүсэтэ машинануудые, тон түрүүндэ советскэ хүнүүдэй шэн зоригто ажалые инаглалтайгаар, шадамараар харуулhан байха юм. Тэрэшэлэн уранзурааша Батуров hарлаг үхэрнүүдээр элбэг, үндэр уулата Ахын аймагай онсо байдалые харуулhан баhа нэгэ зураг табинхай.

Выставкэдэ ерэгшэд П. Рудиин «Хабарай үер» гэhэн зурагые зүб магтана. Тиигэбэшье, манай hанахада, «Улаан Оронго» колхозой хабарай байдалые харуулhан зурагуудынь бүришье hайн. Эдэ зурагууд соогоо Т. Рудь мүнөө үеын советскэ хүнүүдэй эрмэлзэлгэ хүсэлые хурсаар харуулна. Тэрээнhээ гадна, энэ уранзурааша Зэдэ ошожо, Тохойн электростанциин барилгые, колхозно hүрэг малнууд гэхэ мэтын зурагуудые зуража ерэнхэй. Зүгөөр, эдэ зурагуудаа хүн зондо улам ехээр hонирхуулхын түлөө нүхэр Рудь уранзурагайнгаа мэргэжэлые бүри ехээр нарижуулха ёhотой гэжэ hанагдамаар.

Тэрэшэлэн уранзураашад Мэрдыгеев, Окладников, Сергеев, Гончар, Гергесов болон бусад республика соогуураа ябажа, ехэ материалнуудые суглуулhан байна. Тэдэнэр эдэ зурагуудаа hайнаар зуража эхилэнхэй.

Колхозно үйлэдбэриин, промышленностиин, наука ба культурын эрхим хүнүүдэй портредүүдые манай уранзураашад hайнаар зурадаг. Жэшээнь, уранзурааша Гергесов Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Ванкеев, колхозник Жамбалов, мэдээжэ hаалишан Цырендоржиева гэгшэдэй портредүүдые яhала hайнаар зураа. Манай Бурят-Монголой алдарта уранзохёолшод Х. Намсараев, Ч. Цыдендамбаев гэгшэдэй түхэл шарайе тон зүбөөр харуулжа зураhан портредүүдые эндэ ерээшэд hайшаана. Эдэ портредүүдые уранзураашад А. Окладников, А. Тимин гэгшэд зураа.

М. Воробьев, В. Гончар гэгшэд баhал портредүүдые hайнаар зурахын түлөө нилээд оролдоо. Воробьев олон тоото шахтёрнуудай портредүүдые hайнаар зураhан байна.

В. Гончар манай социалистическэ гүрэниие байгуулагша В. И. Ленинэй ехэ портрет тон ехэ оролдосотойгоор зуража, вождиин образые зүбөөр харуулжа шадаhан байха юм.

Дэлхэйн байгаалиие харуулhан зурагууд ехэ олон. Советскэ хүнүүдэй шэн зоригто ажалаар хубилжа байhан дэлхэйн байгаалиие зүбөөр харуулха хэрэгтэй. Дэлхэйн байгаалиие бидэнэр харуулха зуураа, хүн зоной шэн габьяата ажал хүдэлмэрие харуулна ха юмбибди. Жэшээнь, уранзураашад Дудина-Гончарай «Байгал», П. Соловьёвой «Үбэлэй саг», «Кика голдо», П. Соловьёвой «Аадарай урда тээ», «Мысовая»; Е. Неволинагай «Толгой гэжэ хадын оройдо»; А. Окладниковай «Сэлэнгэ дээрэ»; Ю. Чирковой «Сэлэнгын хабар», тэрэшэлэн Садыковай, Сергеевэй, Чернутовай, Клемашевой байгаалиие харуулhан зурагууд яhала hонирхолтой.

Мүнөө жэлэй выставкэдэ шэнэ уранзураашад Котенов, Гурьянов, Никифоров, Сохан, Макушкин, Галданов гэгшэд анха түрүүшынхеэ хабаадалсаа.

Уранзураашад Чирков, Соловьев, Садыков, Гончар, Сергеев, Рудь баhал Байгалай үмэнэхи газар дайдые бодото байдал дээрэнь hайнаар харуулжа шададагаа баталба. Тиигэбэшье, тэдэнэй зураhан зурагуудые жэшэн үзэхэдэ, хоорондоо ехэ адли шэнги байдагынь муу.

Мүнөө жэл выставкэдэ табигдаhан графическа олон тоото зурагууд хүн зониие ехээр hонирхуулна. Урдань манай уранзураашад энэ искусствые тоодоггүй байhан юм. Графика олониитын гүнзэгы ехэ удхашанартай гэжэ мэдэнэбди. Илангаяа КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй материалнуудhаа абажа зураhан Рудиин плакадуудые онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэрэшэлэн плакадуудые зуралгада Чеботарев, Окладников, Чашин гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Тон түрүүндэ номуудые hайн зурагуудтайгаар гаргалгада анхаралаа табиха хэрэгтэй. Уранзураашадай союзhаа В. Гончар, В. Инкижинов, Ф. Балдаев гэгшэд номуудые hайнаар зураглан гаргана. Ж. Тумуновай «Нойрhоо hэриhэн тала», Толкачиин «Эхэ зам» гэhэн номуудта Гончар hайн зурагууд[ые] зураhан байха юм. Д. Хилтухина[й], Ж. Балданжабоной болон бусад[ай] хүүгэдтэ зориулhан номуудта ура[н]зурааша Инкижинов яhала hа[йн] зурагуудые зураа.

Илангаяа бурят арадай үлыг[эр]нүүдтэ Ф. Балдаев урда сагай ба[й]далые харуулhан энеэдэтэй, хур[ц] зурагуудые зураа. Тэрэшэлэн ман[ай] ажабайдалда ушардаг элдэб му[у] муухай, hамуу hалихай ябадал [...] шаа зураhан «Хоб үгэ тараалга[н] муухай», «Архида оролhон хүн» [гэ]hэн зурагуудынь хүн зониие hон[ир]хуулна.

Уран зурагай хажуугаар скуль[п]турын зохёолнууд эндэ табигданха[й]. Скульптор А. Тимин «Верхнеудин[]скые харнин интервентнүүд ба [...]гаангвардеецүүдhээ сүлөөлhэн па[р]тизануудай» томо скульптурануу[д]... выставкэдэ табиhан байха юм.

Мүнөө жэлэй уран зурагай вы[]ставкэ үнгэрэгшэ жэлнүүдэй вы[]ставкэнүүдтэ орходоо нилээд hай[н] болобошье, мүнөө үеын, мүн хиза[]оронойнгоо түүхын болон бусад т[е]мээр зохёогдоhон томо ехэ зураг[уу]дай үгы дээрэhээ ехэ дутагдалта[й] байна. Тэрэшэлэн манай арад[ай] ажабайдал, ажаhуудал ба культур[ын] талаар туйлагдаhан амжалтануу[д] hал мууса харуулагданхай. Арад[уу]дай хоорондын хани барисаан, х[а]ни харилсаан тухай, эб найрамда[л]лай түлөө тэмсэл тухай томо ехэ з[о]хёолнууд баhал үгы. Бурят-Монго[]лой уранзураашад эдэ дутагда[л]нуудаа зайсуулха бэзэ гэжэ н[а]дагдана.

Г. ПАВЛОВ, БМАССР[...]
Уранзураашадай союз[...]
түрүүлэгшэ, БМАССР[...]
арадай уранзураа[...]

Редактор **Д. Л. ЛОБСАНОВ**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря —27-37, партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00465. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 2751.